Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...най 1921 оной ...н 21-һээ гарана | № 34 (16257) | 1983 оной февралиин 10, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ҺАЛБАРИИН ЗОРИЛГОНУУД ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭБЭ

РСФСР-эй Гол мүрэнэй флодой министерствын коллегиин, далайн болон гол мүрэнэй флодой хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай президиумэй үргэдхэгдэмэл заседани февралиин 8-да Москвада болобо. Пароходствонуудай, харгы замууд болон каналнуудай бассейнэй управленинүүдэй ба заводуудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

1982 онло һалбариин хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд болон КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй, тэрээн дээрэ нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэ соохи заабари зүбшэлнүүдэй ба тобшололнуудай үндэһөөр 1983 оной түсэбэй дүүргэлтые хангаха хэмжээнүүд тухай элидхэл РСФСР-эй гол мүрэнэй флодой министр Л. В. Багров хэбэ.

Гол мүрэнэй транспортын ажал хэрэгүүд гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэһэн байгаа. Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилгонуудые министерствын бүхыдөө бэелүүлхэ арга олгоһон ажалша коллективүүдэй һайн дүй дүршэлые заседанида хабаадагшад сэгнэхэдээ, ашаа болон пассажирнуудые зөөхэ талаар арадай ажахын эрилтэнүүдые гүйсэд хангахын тула үшөөл бүхы юумэн хэгдээгүй гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Тохёолдожо байһан дутуу дунданууудые усадхаха талаар тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаа. Шиидхэгдээгүй асуудалнуудта, хэрэглэгдээгүй арга нөөсэнүүдтэ, һалбариин хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэдэ, түмэр зам дээрэһээ ашаа гол мүрэнэй транспортда ашажа зөөлгэдэ, портнууд дээрэ суднанууд болон вагонуудта ашаа тээлгэ болон буулгалгын сагые хороолгодо, ашаа зөөлгын шанарые дээшэлүүлгэдэ, һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй журамые шангадхалгада гол анхарал хандуулагдаба.

Эрдэм, техникын дэбжэлтые саашадань хүгжөөлгэдэ, транспортно-технологическа түрүү түхеэрэлгэнүүдые нэбтэрүүлгэдэ, контейнернүүдээр, пакет соо ашаа зөөлгын ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ, транспортын дүтэрхы зүйлнүүдтэй, ашаа эльгээгшэд болон тушаажа абагшадтай ажал хүдэлмэреэ тааруулан табилгада анхарал хандуулагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

Хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Госпланай, СССР-эй Госснабай, СССР-эй Гүрэнэй нефтиин продуктнуудай комитедэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд коллегиин заседаниин хүдэлмэридэ хабаадаһан байха юм.

Коллеги тогтоол баталан абаа. Флодой, портнуудай ба промышленна предприятинуудай хүдэлмэрые нарижуулан һайжаруулха, алмалта арьбалалта хэхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүд энэ тогтоол соо хараалагдаһан байна.

(ТАСС).

...ДАЙ АССР-эй ...ИСТРНҮҮДЭЙ ...ВЕДТЭ

...кын министерствэнүүд ...ан зургаануудай хүтэл...эй зүблөөн болобо. ... дээрэ арбан нэгэдэхи ...й үедэ Буряадай АССР-...мическа ба социальна ... түсэб дүүргэхэ талаар ...д зүбшэн хэлсэгдэһэн

...кын Министрнүүдэй Со...рүүлэгшэ В. Б. Саганов ...н элидхэл дотороо та...үнгэрһэн хоёр жэл соо ...ын экономическа ба со...үгжэлтэдэ зарим тэды ...уд биишье һаа, үшөөл ...гдалнууд үзэгдэнэ гээд ... Эдэ дутагдалнууд ха...ышленна предприяти...илгын организацинууд ...ве ажахыда ажалай бү...шэлүүлхэ түсэбэй дүүр... байһанаар гэршэлэгдэ...й шалтагаанаар арадай ...эн һалбаринуудай та... түсэбөөр хараалагда...ринууд дүүргэгдээгүй ... гэзгдэл илангаяа ка...барилгада, тусхайлан хэ... байра, социально-со...ъектнүүдые барилгада ...гдана.

... хэлэһэн республикын ... министр Ч. В. Ендонов, ...й ажаһуудалай хэрэг...нгалгын министр Е. И. ..., статистическэ управ...нальник Ф. И. Ченкиров, ...хын министрэй орлог... Перфильев, «Бурятэнер...лениин ахамад инженер ...йдер, республикын ара...птын комитедэй түрүү... П. Зинченко, Госбанкын ...анска конторые эрхи... А. Вязинский гэгшэд ...үүлтэ ажалай ба үйлэд...урам шанГадхаха, хүтэл...ноl арга һайжаруулха ...уд дээрэ тогтобо.

...нэй хүдэлмэридэ КПСС-...ой нэгэдэхи секретарь ...могоев хабаадажа, үгэ хэ-

Буряадай АССР-эй 60 жэл

АЛДУУГАА ДАБТАХАГҮЙН ТУЛА

ФОТОРЕПОРТАЖ

Хабарай тарилгын эхилхэ хаһа тиимэ холо бэшэ болобо. Оройдоол 3 һарын үнгэрөөд байхада таряалан дээрэ эршэтэ ажал эхилхэл. Тиимэһээ машина, техникэеэ эртэнһээ бэлдэхэ гэшэ мүнөө тон шухала болоно.

Теэд энэ заабарие мартаһан дээрэһээ Михайловкын совхозой механизаторнууд нёдондо жэлэй хабар, мүн намар урагшагүйгөөр ажаллажа, ургуулһан таряагаа бусадшье ургамалнуудаа муугаар, гээлтэ хоросолтодо оруулжа байгаад, хуряагаа һэн. 1983 ондо энэ алдуугаа дабтахагүй, хабарай тарилгада хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар бэлдэхэ зорилго табяа.

Тиигэжэ совхозой механизаторнууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Мухар-Шэбэрэй районой таряан ажалшадай үүсхэлые дэмжэн, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байна. Бүхы техникэеэ хаһа сагтань, һайн шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэ совхоз онсо анхарал хандуулха гэжэ шиидээд, энээн тушаа тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа.

Михайловкын механизаторнууд ургаса хуряалгын түгэсэхэлөөр, тэрэ дары бүхы техникэеэ, трактор, машина хадагалха хашаа байрада асаржа сэбэрлээд, заабариин ёһоор табиһан юм.

Техникэ заһабарилха һайн мэргэжэлтэй 12 хүнһөө бүридэһэн тусхай бригада байгуулагдажа, тэрэниие С. Н. Будаев толгойлоо. Табан жэлэй саада тээ Оренбург хотодо механизаторнуудай һургуули дүүргэжэ ерэһэн Сергей Николаевич хүдэлмэришэдые һайнаар эмхидхэжэ шадаха хүн гэжэ алдаршанхай. Машина, техникэ хадагалха хашаа, байрануудые даагшаар ажаллаха зуураа, тэрэ өөрынгөө албанай ажалые түргэнөөр гуримшуулжа шадаа. Мүнөөшье заһабарилгын бүхы хүдэлмэриие С. Н. Будаев урагшатайгаар эрхилнэ. Январиин эхин багаар эндэ заһабарилагдаха бүхы 28 плуг, 8 культиватор, 70 борной гэхэ мэтэ хабарай тарилгада хүдэлхөөр бэлдэгдэб. Мүн тиихэдэ кукуруза, хартаабха тариха оньһон техникэ, газар уһалалгын 4 бүлүүр станци болон бусад хэрэгсэл, түхеэрэлгэнүүд бэлэн болгогдожо табигдаба.

Совхозой бүхы 41 тракторнуудай 14-ниинь капитальна заһабарилгада орохо зэргэтэй юм. Мүнөө тэдэнэй хахадынь техническэ талаар түгэс бэлэн болгогдонхой. Үшөө 4-ниинь Госкомсельхозтехникын районой нэгэдэлэй Бургалтайн мастерскойдо (даагшань Г. И. Макаров) абаашагдажа заһагдана. Запасной хэрэгсэлнүүдэй дутамаrһаа, мүн ажалшадай хүдэлмэриин һулаар эмхидхэгдэһэнһээ боложо, эндэ тракторнууд үни удаан соо байлгагдаһаар.

Ажахын комбайнернууд тус тустаа даалгагдаһан «талын онгосонуудые» заһабарилгада өөһэдөө хабаадалсадаг юм. Мүнөөдэрэй байдалаар ажахын 15 комбайнуудай 7-ниинь бэлэн болгогдожо, тусхай һарабша доро оруулагдажа, үбилтэ табюур дээрэ тодхогдоо.

Хүрьһэ элдүүрилгын болон тарилгын бүхы техникые заһабарилгада оролдосотойгоор, харюусалгатайгаар хандадаг механизаторнууд Владимир Мардоленов, Сергей Корнаков, Виктор Мардоленов болон бусад хүдэлмэрилжэ, совхозой дирекциин, парткомой, рабочкомой зүгһөө мүнгэн шанда хүртэнэ. Трактор, комбайнуудые түгэс бэлэн болгожо, жагсаалай шугамда табиха хэрэгтэ Валерий Ванданов, Сергей Шагдуров, Владимир Гармаев гэгшэд урагшатайгаар хабаадалсадаг юм.

Михайловкын заһабарилагшадай хүдэлмэри үшөөл бүтээсэтэй байха һэн. Теэд зарим тэды дутагдалнууд тэдэнэй ажалые гэдэргэ татана. Техникэ заһабарилха хаһын түлэг дундаа ябаха үедэ мүнөө болотор райсельхозтехникэдэ трактор, машинада һэлгэн табиха запчасть, узел болон агрегадууд асарагданагүй. Ажахын механизаторнууд хуушарһан хэрэгсэлнүүдые өөһэдөө шэнэлэн заһабарилжа, һэльбэн табижа тодхоно. Гэбэшье тэдэнэй шанарынь технологическа эрилтэдэ хүрэнэгүй. Иигэжэ һэльбэгдэһэн хэрэгсэлнүүд ажалай халуун хаһын үедэ эбдэржэ, тарилга, хуряалгын хүдэлмэриие һаатуулха, тэрэнһээ уламжалан, агротехникэ хазагайруулагдаха ушар үзэгдэжэ болохо байна.

Заһабарилагшадай дунда ажалай журам эбдэгшэд бии байһаар. Тэдэнтэй үдэр бүри гэхээр тэмсэл ябуулагдана. Теэд ажалай бүтээсэ үшөөл бага. Түмэршэ дархан В. М. Мардоленов архи ууна, заримдаа ажалаа орхёод ябашана. Мүн тиихэдэ токарь В. Ф. Анулеев харюусалгата хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг хүн.

Ажахын ахамад инженер-механик Д. Д. Бакшеевэй мэдүүлһэнэй ёһоор, дутуу дутагдалнууд усадхагдажа, хараалагдаһан сагһаа холо урдуур бүхы техникэ хабарай тарилгада, ургаса хуряалгада һайн шанартайгаар бэлдэгдэхэ байна. Жэшээнь, хүрьһэ элдүүрилхэ сньһонууд февралиин 23, тракторнууд мартын 15, үбһэ, силос хуряалгын техникэ, оросһоной комбайнууд — июниин 1 болотор түгэс бэлэн болгогдохо зэргэтэй.

Ш. БАКШЕЕВ, манай корр.

Захааминай район.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажахын комбайнууд тусхай һарабша доро табигдана.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

НЭГЭ ХЭРЭГЭЙ ТҮЛӨӨ

Тоннельный Таксимо хоёрые холбохо түмэр замай барилгые хараалагдаһан болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилготойгоор Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Александр Бондариин хүтэлбэрилдэг бригада тус барилгада хабаадалсажа байһан коллективүүдтэй социалис мүрысөөнэй хэлсээ батална.

Нэгэ хэрэгэй түлөө оролдожо байһан коллективүүдэй дундаа хэлсээ баталжа, бэе бэетэйгээ мүрысэн хүдэлхэдэ үйлэдбэриинь ашаг үрэ эрид дээшэлнэ гэжэ нёдондо баталһан хэлсээнүүдэйнь дүнгүүд харуулаа һэн. Юундэб гэхэдэ, нэгэнэйнь хүдэлмэри нүгөөдыньхиһөө сүм дулдыдана, тиин харюусалгань эрид дээшэлнэ бшуу. Энээниие эрхим һайнаар ойлгоһон түрүү бригада Уоян—Витим гэһэн маршрудаар тиихэдэ ябажа ерээ һэн. «Молодая гвардия» гэһэн арадай театр байгуулһан тус бригада ажалша коллектив бүхэндэ зүжэг наада харуулдаг, удаань хэрэг ажал тухайгаа хөөрэлдэдэг байгаа. Тиигэжэ хангалгын, туһаламжын асуудалнууд шиидхэгдэдэг, мүн дутуу дунданууудынь элирдэг һэн. Үнгэрһэн жэлэй туршада дүн хамта 15 хэлсээн баталагдаад, «ажалша эстафетын» уряа доро мүрысөөн дэлгэржэ, 106 километр гол харгы, станцидахи түмэр замууд баригдаһан байна.

Мүнөө жэлэй түрүүшын иимэ хэлсээн БАМ-да бэшэ, харин Транссибтэ, Тайшет городто баталагдаба. Ушар юуб гэхэдэ, шпала гаргадаг эндэхи завод нёдондо бамовецуудта хэдэн мянган шпала дутуу үгэһэн байгаа. Тэрээнһээ боложо рельс табигшад барилгын материалаар нилээн дуталдадаг һэн. Мүнөө тус заводой хүдэлмэришэд тэдэнтэй хэлсээ баталжа, социалис мүрысөөндэ хабаадалсан, нёдондонойнгоо дутагдалые усадхажа байна.

— «Нижнеангарсктрансстрой» трестын захилаар гарһаан продукцияа саг болзортонь эльгээжэ байха» гэһэн пункт социалис уялгануудтамнай мүнөө нэмэгдэбэ, — гэжэ тус заводой партийна организациин секретариин орлогшо В. Соболев хөөрэнэ.

А. Бондариин толгойлдог түрүү бригадын гэшүүд хангагша заводой хүдэлмэришэдэй БАМ-ай баруун участогай шэнэ харгыгаар түерһэн түрүүшын поезддо хүндэтэ пассажир боложо һууха байһандань найдажа байһанаа мэдүүлбэд.

Хамтын иимэ уялгануудые тус заводой коллективтэй Тоннельный—Таксимо гэһэн түмэр зам барижа байһан хүүргэ баригшад, механизаторнууд болон барилгашад баталан абаһан байна. Нэгэ хэрэгэй түлөө тэмсэжэ байһан коллективүүдэй энэ үүсхэл гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэдэ горитойхоноор нүлөөлхэ байна.

Д. ДУГАРОВ.

ПРАГЫН ҮДЭРНҮҮД МОСКВАДА ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

Февралиин 8-да СССР-эй ВДНХ-да нээгдэһэн «Социалис Прагын 35 жэлэй ой» гэһэн выставкэтэй москвагайхид, ниислэл хотын айлшад ехэ һонирхолтойгоор танилсана. Эндэ табигдаһан зүйлнүүд Чехословакиин түүхэтэ хүгжэлтэ тухай, прагынхидай ажабайдал болон ажалай амжалтанууд тухай, социалис байгуулалтын гол зорилгонууд тухай хөөрэнэ.

Моссоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов выставкэ нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Прага хадаа гайхамшагта социалис хото болоно гэжэ тэмдэглээ. Тэндэ ажаһуугшад КПЧ-гэй XVI съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Прагын эдэ үдэрнүүдэй манай хоёр оронойниислэл хотонуудые улам дүтэлүүлжэ, СССР-эй болон ЧССР-эй арадуудай хани барисаанай ёһотойл һайндэр болохо байһандань найданабди гэжэ тэрэ хэлээ.

Прагын приматор Ф. Штафа үгэ хэлэхэдээ, хоёр ниислэл хотын элдэб янзын холбоо барисаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, Советскэ Союзтай тогтоогдоһон хани барисаан социализм байгуулгада оронойнай түйлаһан амжалтануудай эшэ үндэһэн болодог байгаа, саашадаашье болохо юм гэжэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, партиин Пражска горкомой нэгэдэхи секретарь А. Капек түрүүтэй Чехословакиин ниислэл хотын делегаци, ЧССР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ч. Ловетинский выставкэ нээлгэ дээрэ хабаадалсаһан байна.

* * *

Прагын үдэрнүүдэй программын үндэһөөр совет-чехословак хани барисаанай эхин организацинууд болохо Москвагай предприятинуудта ЧССР-һээ ерэһэн айлшадтай уулзалганууд, үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ. Чехословак авторнуудай номуудай выставкэ Бүхэсоюзна Гүрэнэй гадаадын литературын библиотекэ соо нээгдээ. Аха дүү ороной кинематографистнуудай зохёон буулгаһан фильмүүд Москвагай кинотеатрнуудта харуулагдана. Прагын артистнууд театрнууд болон концертнэ залнууд соо наада табина. Совет болон чехословак эрхим түрүү спортсменүүдэй хабаадалгатай мүрысөөнүүд эхилбэ.

(ТАСС).

УЛАМ ҮРГЭН ДАЛАЙСАТАЙГААР

УЛААН-ҮДЫН ПРИБОР-БҮТЭЭЛГЫН НЭГЭДЭЛЭЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ 1983 ОНОЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...ин XXVI съездын, ... ЦК-гай ноябриин ...он) Пленумэй шиид...үүдые бэелүүлхын ...арбан нэгэдэхи табан ...урбадахи жэлэй тү...даабаринуудые бол...ь урид дүүргэн, Бу... АССР-эй байгуулаг... 60 жэлэй ойе нэрэ...отойгоор угтахын тү...циалис мүрысөөндэ ...олсожо, Улаан-Үдын ...бүтээлгын нэгэдэлэй ...ришэд, инженерно-...скэ хүдэлмэрилэгшэд ...алба хаагшадай кол...нимэ уялгануудые

...ативна сэбэр продук...лэй түсэб 100,3 про...үүргэхэ, тэрэ тоодо ...ай АССР-эй 60 жэлэй ...отор түсэбһөө гадуур ...ган түхэригэй норма...сэбэр продукци үйлэд... Товарна продукциин ...ь үнэ сэнгые түсэбөөр ...гдаһанһаа 0,2 про... хямдаруулха.

...ай үргэн хэрэглэмжын ...ва гаргалгые 1982 ...до орходоо 6,2 про... дээшэлүүлхэ, тэрэ «Агидель» гэжэ элект...эа гаргалгые 4,3 про...р дээшэлүүлжэ, «Сэ... гэжэ электрофон үй...лгые ашаглажа, 1983 оной 4-дэхи кварталһаа тэрэниие бүтээжэ эхилхэ.

Холын хараата комплексно программа болон үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ түсэбөө бэелүүлһэнэй ашаар 495 мянган түхэригэй экономическа ашаг олзо абажа, 170 хүдэлмэрилэгшэдые условноор сүлөөлхэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбтэ даабарияа 100,2 процент дүүргэхэ.

13 агрегатна ба тусхай станок, хоёр автоматическа линии үйлэдбэридөө нэбтэрүүлэн хэрэглэхэ.

Шэнэ, үндэр бүтээсэтэ гурбан технологическа процесс зохёон нэбтэрүүлхэ.

90 хүнэй гараар хэгдэдэг хүндэ ажал оньһожоруулан хүнгэлжэ, хүдэлмэришэдые оньһожоруулагдамал ажалаар хангалгые 44 процентдэ хүргэхэ.

Үйлэдбэридөө уралан нарижуулгын 510 мэдүүлгэ-дурадхал нэбтэрүүлэн хэрэглэжэ, 375 мянган түхэригэй экономическа ашаг олзо абаха.

Зургаан шэнэ зүйлэй продукци (тэрэ тоодо нэгыень арадай үргэн хэрэглэмжын) гаргалгые ашаглаха.

Бүхы хүдэлмэришэдэйнгөө 70 процентые бригадна гуримаар хүдэлгэдэг болгохо.

1350 хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ ба хоёрдохи мэргэжэлдэ һургаха, ажалай түрүү дүй дүршэлэй һургуулинуудта 600 хүниие һургаха.

Ажалай эмхидхэл һайжаруулха, ажалай ба үйлэдбэриин журам шангадхаха талаар эрид шанга хүдэлмэри ябуулжа, хүдэлмэриин сагые һамшалгые 25 процентээр доошолуулха. Хүдэлмэришэдэй ажалһаа гараха ушарые 13 процентээр хороохо.

Шэнэ технологическа процессүүдые ба материалнуудые хэрэглэлгын нормонуудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, элшэ хүсэ багаар гаргашалдаг түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэһэнэй, дулаанай элшэ гамтайгаар ашаглаһанай ашаар жэл соо 105 мянган түхэригэй материал болон хабсаргагдадаг зүйлнүүдые, 230 киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 700 гекалори дулаанай элшэ, 30 мянган кубометр уһа алмаха.

Продукциин шанар хинан хүтэлхэ комплексно гурим нарижуулһанай ашаар 1982 онойхидо орходоо голодоһо гаргалгые 10 процентээр хороожо, түрүүшын шалгалтаар продукци тушаалгые 98,5 процентдэ хүргэхэ.

Коллективэй социальна хүгжэлтын түсэб бэелүүлэн:

1983 оной 4-дэхи кварталда 170 квартиратай гэрэй хоёрдохи ээлжээе (70 квартира);

республикын 60 жэлэй ой болотор 444 хүнэй байха хамтын байрын түрүүшын ээлжээе, жэлэй 4-дэхи кварталда хоёрдохи ээлжээень;

жэлэй гурбадахи кварталда котельнэ, овощехранилищи, холимог тэжээлэй склад;

1983 оной октябриин долоон болотор капитальна барилгын управлениин промышленна бааза дээрэ столярна цех;

Конституциин үдэр болотор Мысовойн филиалда 100 хүнэй эдеэлхэ столово ба хоёр квартиратай гэр;

1983 оной июлиин нэгэн болотор Котокель нуур дээрэ амаралтын бааза—гэхэ мэтые барижа ашаглалгада үгэхэ.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлэн, нэгэдэлэйнгээ хамһабариин ажахые саашадань хүгжөөхэ. Тиигэжэ шахан таргалуулагдадаг гахайнуудые 750-да хүргэхэ. Суулга тосхон шадар хамһабариин ажахын отделени эмхидхэхэ, оросһото ургамалнуудые тариха 400 гектар газар ашаглаха.

Республикын ажахынуудта шефскэ туһаламжа үзүүлэн:

КПСС-эй райкомой даабаряар Онохойн совхоздо капуста тарижа ургуулха.

огородой эдеэ тарижа ургуулха хэрэгтэ 4000 хүниие зунай хаһада хүдэлгэхэ.

хабарай тарилгын үедэ колхоз, совхозуудта механизаторнуудые эльгээхэ.

Энэ социалис уялганууд эдэбхитэдэй суглаан дээрэ нэгэдэлэй партийно-ажахын зүбшэн баталагдаба.

ЭРТЭЭНҺЭЭ БЭЛДЭНЭ

Үнгэрэгшэ жэлдэ Хүрбын совхозойхид оросһо таряанай үндэр ургаса хуряажа абаа һэн. Мүнөө совхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгада эртээнһээ бэлдэжэ байнхай. Трактор болон хүдөө ажахын техникэ богони болзор соо, һайн шанартайгаар заһабарилхые оролдоно.

—Плуг, сеялкэ болон бусад техникэеэ заһабарилжа дууһаабди,—гээд таряан ажалай бригадын бригадир, габьяата механизатор Х. Н. Бадмацыренов хөөрэнэ.

Мүнөө таряалангай посхоод бариха, шэнэлхэ һургааг бэлэдхэхын тулада бригада эмхидхээд, эдэ үдэрнүүдтэ ойдо гаранхай. Бэлэдхэгдэһэн һургааг таряанай газарта зөөгдэжэ эхилээ.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хориин район.

АВИАТОРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

...ржадэр Ленинэй орденто ...эй Буряадай оперо бо...балеедэй академическэ те... соо СССР-эй аэрофло... 60 жэлэй ойдо зорюу...һан баярай суглаан бо...

...н баярай суглаанда ...н-Үдэ хотын предприя...эмхи зургаануудай болон ...ниитын түлөөлэгшэд хабаадалсаба. «СССР-эй Граждан авиациин 60 жэлэй түүхэтэ ой» гэһэн элидхэл Улаан-Үдын авиапредприятиин командир Г. М. Пономаренко хэбэ.

Ойн баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев үгэ хэлээ.

Удаань Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов «Буряадай АССР-эй транспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн грамота болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота авиапредприятиин түрүүшүүлдэ суглааргшадай нэрьемэ альга ташалган доро барюулаа. Мүн авиапредприятиин бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэ Улаан-Үдэ хотын болон республикын олон тоото предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүдэй грамота, бэлэгүүд барюулагдаба.

Һүүлээрнь уран һайханай концерт харуулагдаһан байна.

Манай корр.

РОССИН ТАРЯАШАДАЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

СТАВРОПОЛЬ. Кочубеевскэ районой газарай үрэжэл дээшэлүүлгын оньһожоруулагдамал отрядууд 1 миллион тонно нютагай үтэгжүүлгэнүүдые таряалан дээрэ гаргаба. Энэнь үнгэрһэн табан жэлэй эхинэйхидэ орходоо 2-һоо үлүү дахин ехэ болоно.

Районой таряашад тогтууритай һайн ургаса абаха талаар хизаартань дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуурида гаранхай. Нёдондо жэл эдэ бүхы зүйлэй хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ нилээд үлүүлэн дүүргэһэн байна. Энэ жэлдэ гектар бүриһөө 29 центнер залаата, 360 центнер саахарай свекло, 41,5 центнер оросһон болгогдохо кукуруза ургуулжа хуряаха гэһэн уялга абаһан байха юм.

Ставропольдо газар таряалангай үрэжэл һайжаруулгын саг үргэлжэ хүдэлдэг комплексно отрядуул эмхидхэгдэн байгуулагдаһан байгаа. Петровско, Ипатовска, Новоалександровска районуудай таряашад энэ жэлдэ таригдаха талмайнууд дээрээ 1—1 миллион тонно нютагай үтэгжүүлгэ гаргаа.

КРАСНОДАР. Тоһолиг ургамалнуудые тарижа ургуулдаг эрдэмэй-үйлэдбэриин нэгэдэлэй тусхай шэглэлтэй ажахынуудта наран сэсэгэй үрэһэ хабарай тарилгада бэлдэжэ дүүргэбэ. Тарилгын материал Кубаниин, Хойто Кавказай ба бусад районуудай ажахынуудта эльгээгдэхэ.

Краснодарай хизаарта наран сэсэгэй тарилгын талмайн гурбанай нэгэ хубида—100 мянга гаран гектарта—«почин» ба «успех» гэһэн гибридүүд таригдаха юм. Үнгэрһэн жэлнүүдэй дүй дүршэлэй харуулһанай ёһоор тэдэ эдэ районуудта тааруулагдаһан сортнуудтай жэшэбэл 10—15 үдэрөөр урид эдеэшэдэг, гектар бүриһөө 40 центнер хүрэтэр тоһолиг үрэһэ үгэдэг байна.

Ижевскэ «Сельхозтехника» нэгэдэлэй саг үргэлжэ хүдэлдэг заһабарилгын участогууд—филиалнууд Удмуртын АССР-эй Завьяловска районой ехэ ажахынуудта—«Свобода» колхоздо, «Сепычевский» совхоздо байгуулагдаа.

Энээнэй ашаар иишэ тиишэнь абаашангүй, хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха, гаргашануудые хороохо, оньһото техникэеэ хабарай тарилгада бэлдэлгые түргэдхэхэ арга олгоһон байна. Газар элдүүрилгын ба тарилгын бүхы түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд заһабарилагдажа табигдаа. Тракторнууд болон хуряалгын техникэ заһабарилгын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна.

ТАМБОВ. Индустриальна технологёор саахарай свекло тарижа ургуулха гээшэ «Комсомолец» совхоздо нээгдэһэн областной түрүү дүй дүршэлэй һургуулиин хэшээлнүүдэй гол темэнь болоно. Һурагшад—агрономууд болон звеное даагшад—түрүү ажахынуудай түйлалтануудые шэнжэлнэ. Жэшээнь, нёдондо жэл Жердевскэ районой таряашад 7 мянган гектар талмайн тус бүриһөө 170 центнер түмһэ хуряагаа һэн.

Байгша ондо область дотор энэ ургамалай таригдаха бүхы талмайн хахад хубида—60 мянган гектарта свекло тарижа ургуулгын индустриальна технологи нэбтэрүүлхээр хараалагданхай.

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Бүхы юумэн полидо гаргагдахаар бэлэн болонхой гэжэ СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, «Алтан буурсаг» гэһэн хүндэтэ шанда хүртэһэн П. Гасиевай комплексно оньһожоруулагдамал бригадада оньһото техникые шалгагшад тоолоһон байна.

Энэ шан жэл бүри Хойто Осетиин эрхим түрүү кукурузашадта жэл бүри барюулагдадаг юм. Нёдондо жэл тус коллектив гектар бүриһөө 80 гаран центнер һайн сортын ба гибриднэ үрэһэ хуряаһан байгаа. Энэ жэлдэ тэдэ 100 центнер буурсаг хуряаха уялга абанхай. Энэ жэлдэ 52 мянган гектарта индустриальна технологёор кукуруза тарижа ургуулхые шиидэһэн автономито республикын бүхы таряашад бригадын хүдэлмэриин дүй дүршэлые халажа абаһан байна.

ЯШКУЛЬ. (Хальмагай АССР). «Кормовой» совхозой таряашад сабшалан дээрээ нэмэлтэ тэжээл оруулжа захалба. Һайрамай уһан ногооной гаралгада һайнаар нүлөөлдэг, тэжээлэй полиин ашаг шэмые дээшэлүүлдэг байна.

Совхоз хабарай тарилгада һайнаар бэлдээ. Уһалууриин техникэ заһабарилагдаа. Дизельнэ түлишөөр хүдэлдэг байһан 32 бүлүүрэй станци электрын элшэ хүсөөр хангагдадаг болобо. Газар уһалагшад үбэлэй агрономическа һуралсалай үедэ шалгалта бариһан байна. Энэ жэлдэ гектар бүриһөө 120 центнерһээ бага бэшэ үбһэ бэлэдхэхые хараална.

(ТАСС).

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ОЛОНДО ТҮШЭГЛЭН

Ажалша коллективүүдэй хоорондохи холбоо барисаае улам бэхижүүлжэ, социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэхэ, тэрэнэй үүргэ нүлөөе дээшэлүүлхэ талаар профсоюзай организацинууд горитой ажал ябуулга эрхилжэ байдаг гээшэ ааб даа. Тэрэшэлэн транспортын барилгашадай дорпрофсож эдэ асуудалнуудта онсо анхаржа, хүдэлмэрөө эмхидхэн ябуулдаг Сайна.

Энэ хөөрөөнэйнгөө эхиндэ социалис мүрысөөнэй нэгэ талада тогтохо хүсэлэнтэй байгдана. Ажабайдалые хараад үзэхэдэ, зарим ушарта түрүүшүүлэй нэрэ соло дурдагдаад, дамжуулгын Улаан туг, вымпелнүүд барюулагдаад, юундэшьеб даа гээгдэлдэ орогшод мартагдашадаг байха юм. Бидэ профсоюзай хүтэлбэрилэгшэд социалис мүрысөөнэй дүн согсолон гаргахадаа, даабаряа дүүргэнгүй гээгдэлдэ орогшодые суглаанда урижа, тэдэнэртэй хөөрэлдэхэ, хэрэгтэй газартань туhалха, зүбшэл үгэхэ, hургаха, хүмүүжүүлхэ ёhотой ха юмбибди. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ эгээл нимэ эрилтэ табигдаhан байха юм. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андропов энэ пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ажалай, гүрэнэй, партийна журамые эрид шууд шангадхаха хэрэгтэ хүн бүхэн, коллектив бүхэн хубитаяа оруулха ёhотой гээд зааhан байна.

Ажалдаа гээгдэжэ гараха, бүтээсэ ехэтэй оньhон техникэ минии байлгаха, оройдоол нэгэ халаанай туршада ашаглаха ушар манай БАМ-айшье хүдэлмэришэдэй дунда дайралдадаг гээшэ.

Манай Забайкалиин транспортна барилгашадай дорпрофсож профсоюзай 4 нэгэдэмэл комитедтэ, профсоюзай 57 эхин организацида түшэглэн, эдэ бүхы дутагдалнуудаа усадхахын тула хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ. Бидэ үнгэрhэн жэлдэ дүрбэн пленум, дорпрофсожой президиумэй юhэн суглаа үнгэргөө hэмди. Энэ суглаанууд дээрээ үйлэдбэриин, ажалшадай ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангалгын болон бусад шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой хэмжээнүүд абтагдаhан байгаа. Жэшээнь, Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые Сүтээдэг заводой коллективэй Буряадай участогай барилгашадые hайнаар хангахаяа болиhон ушарнууд дайралдадаг болоо hэн. Заримдаа хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүд хүсэд бэшээр эльгээгдэдэг болоhон байгаа. Бидэ үнгэрhэн жэлэй июль hарада тус заводой хүтэлбэрилэгшэдые дорпрофсожой президиумэй суглаанда урижа, хөөрэлдөө хээ hэмди. Тэрээндэ мүн лэ хүүргэ баригшад уригдаа бэлэй. Дорпрофсожой президиумэй суглаанай үедэ барилгашадайшье ажалай дутагдалнууд элирүүлэгдээ hэн. Жэшээнь, хүүргэ баригшад ажалаа муугаар эмхидхэдэг, трактор, машинануудаа оройдоол нэгэ халаанай туршада ашагладаг байшоо бшуу. Тиигэхэдэ хүдэлмэришэдые аяар Братскhаа, Усть-Кутhаа 600—700 километрэй зайда зөөдэг байhаниинь элирүүлэгдээ. Энэ ушарhаа болоно, хүдэлмэришэд ажалдаа саг соогоо гарадаггүй байба. Мүн хүүргэ баригшадай Улаан-Үдын заводой хүдэлмэришэдтэй нягта барисаагүй байhаниинь элирүүлэгдэhэн юм. Тус суглаан дээрэ эрилтэтэй, шүүмжэлхы шэнжэтэй хөөрэлдөөн болоно, эдэ бүхы дутагдалнуудые хамтын хүсөөр усадхаха гэhэн шиидхэбэри абтаа бэлэй. Энэ шиидхэбэриин дүүргэлтые дорпрофсожой хүдэлмэрилэгшэд ехэл наринаар хинан шалгажа байна.

Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой хүтэлбэрилэгшэд энэ хөөрэлдөөнhөө зүб тобшолол хэжэ, Буряадай участогай барилгашадые мүнөө яhала hайнаар хангадаг болонхой. Хүүргэ баригшадшье үнгэрhэн жэлдээ яhала амжалтануудые туйлаба. Эдэнэр Уоянhаа Муякан хүрэтэр 140 километр зайда түмэр замай 50 ехэ, бага хүүргэнүүдые бариhан байха юм. Буряадай участок дээрэ байгша ондо түмэр замай 60 хүүргэ баригдаха ёhотой. Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив. хүүргэ баридаг «Мостострой-9» трестын коллективтэй холбоо барисаагаа улам бэхижүүлжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаха бээ гэжэ найданабди.

Забайкалиин транспортна барилгашадай дорпрофсожой мэдэлдэ профсоюзай 4 нэгэдэмэл комитедүүд ородог юм гээд дээрэ дурдагдаа hэн. Тус комитедүүд ажал эмхидхэхэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй үүргэ нүлөөе дээшэлүүлхэ талаар горитой ажал ябуулга хэжэ байна. «Нижнеангарсктрансстрой» трестын профсоюзай нэгэдэмэл комитедэй үүсхэлээр «Ажалай эстафетэ» гэhэн хүдэлөөн эмхидхэгдэжэ, барилгашадаймнай дунда дэлгэржэ байнхай. «Ажалай эстафетэдэ» ганса БАМ-ай барилгашад хабаадалсана бэшэ, мүн тэрээндэ агуу барилгые хангадаг предприятинууд оролсонхой гэжэ хэлэлтэй. Тиигэжэ предприятиин хүдэлмэришэд угтамжын түсэб абаад, БАМ-айхидтай ажалай хэлсээ баталдаг, тэрэнэй дүүргэлтые шалгалсадаг заншалтай байна. Үдэр хоногой ошохо тума тус хүдэлөөндэ хүдэлмэришэд бүри олоороо хабаададаг болоно гээд тэмдэглэлтэй. Жэшээлхэдэ, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн В. П. Шекуновой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив тоннель, түмэр харгы баридаг хүдэлмэришэдтэй хэлсээ баталаад, hайн шанартай материал ехээр гаргахын тула тэмсэдэг болонхой. Тиин тэдэнэр hарадаа 15 мянган кубометр шулуу бутаргаха түсэбтэй hаа, үнэн дээрээ 25—30 мянган кубометр шулуу бутаргана.

—Яагаад нимэ hайн үрэ дүн туйлана гээшэбта, — гээд асуухада В. П. Шекунов иигэжэл нэгэ харюу үгэдэг:

—Ажалдамнай мүрысөөн ехэ туhалдаг юм. Жэшээнь, бидэнэр сүг хүдэлдэг нүхэдтээ уридан ажалладаг гээшэбди. Үшөө тиихэдэ шулуу бутаргадаг түхеэрэлгэнүүдые гаргадаг заводуудай хүдэлмэришэдтэй социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталжа, хоорондоо ябалсадаг, ажал хэрэгүүдээрээ hонирходог болонхойбди. Тэдэнэр бидэниие hайн шанартай зэр зэмсэгээр хангана. Энэ ушарай үйлэдбэридэмнай горитойгоор нүлөөлдэг байhаниинь эли ааб даа. Найдамтай hайнаар бүтээгдэhэн оньhон түхеэрэлгэнүүдээ гурбан халаанай туршада ашаглажа, даабаряа холо үлүүлнэ ха юмбибди.

Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Александр Бондариин бригада Буряадай участок дээрэхи түрүү коллективүүдэй нэгэн мүн. Энэ бригадын гэшүүд Новокузнецкын металлургическа комбинадай Тайшедэй шпала гаргадаг комбинадай хүдэлмэришэдтэй ажалай хэлсээ баталан хүдэлдэг заншалтай болонхой. Мүнөө Буряадай участок рельснүүдээр дутамаггүй хангагдана. Тиихэдэ А. Бондарь hаяшаг бригадынгаа бүлэг хүдэлмэришэдтэй Тайшет хото ошожо, шпала гаргадаг комбинадай хүдэлмэришэдтэй уулзажа, ажалай хэлсээ баталжа ерээ. Энэ ушарай байгша ондо Таксимо хүрэтэр түмэр харгы дэбдихэ хэрэгтэ нүлөөлхэ байhаниинь эли.

Трестын профсоюзай комитет барилгашад болон тэдэниие материалнуудаар хангадаг предприятинуудай хоорондо ажалай хэлсээ баталха, тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ хэлсээ баталhан алишье талада туhаламжа хүргэжэ байдаг юм. Мүн мүрысэгшэдэй ажалай урилдаанай ябасые наринаар хинан шалгажа, дүнгүүдыень саг болзортонь согсолон гаргаха асуудалнуудта анхаралаа хандуулдагбди. Профсоюзай комитедэй бэелүүлжэ байhан хүдэлмэри трестымнай ажалай үрэ дүндэ өөрын онсо нүлөө үзүүлнэ гээд тэмдэглэлтэй.

«БАМтоннельстрой» управлениин коллектив БАМ дээрэ 30 километр утатай 8 тоннель барижа байнхай. Нагорнын, Байгалай тоннельнүүдэй барилга дүүргэгдэнхэй. Байгалай эрьеын, Хойто-Муяын, Кодарай тоннельнүүдэй барилга түлэг дундаа хэгдэжэ байна. Тус управлениин коллектив гүрэнэй даабари болон абаhан уялгануудаа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. «СССР-эй 60 жэлдэ —габшагай ажалай 60 недели» гэhэн уряа доро тус коллектив мүрысэжэ, үнгэрhэн жэлдэ яhала hайн үрэ дүн туйлаhан алдартай. Тэдэнэр долоон километр утатай Байгалай тоннель түргэн бариhан юм. Тиихэдэ Байгалай эрьеын хоёрдохи тоннель малтаха хүдэлмэри мүн лэ болзорhоо урид дүүргэгдээ. Мүнөө Хойто-Муяын тоннелиин барилга хурдан түргэнөөр хэгдэжэ байнхай. БАМ-ай 980-дахи километртэ Кодарай тоннелиин барилга эхилээ.

«БАМтоннельстрой» управлениин алишье участогта социалис мүрысөөн hайнаар эмхидхэгдэнэ гэжэ онсололтой. Тус коллектив шэнэ онол арга, оньhон техникэ амжалтатайгаар үйлэдбэридэ нэбтэрүүлнэ. Жэшээнь, тэдэнэр бүхы ажалайнгаа 50 процентыень ажахын тоосоной гэхэ гү, али бригадна подрядай гуримаар дүүргэдэг болонхой. Тиигэжэ тус коллективтэ орогшод горитой алмалта, арьбалалта хэнэ бшуу.

«БАМтоннельстрой» управлениин коллектив СССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулжа абаhан уялгануудаа бүхы талаарнь дүүргээ бэлэй. Тиигэжэ СССР-эй Транспортна барилгын министерство, профсоюзай ЦК энэ бүхы туйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар тэдэнэртэ барюулаа юм. Тоннельнүүдые баригшад байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн Сагаан hайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула оролдон хүдэлжэ байнхай. Тус hайндэрэй урда Байгалай тоннель соогуур ашаатай поезд ябуулхаар хараалагдана. Энэ ушар тоннельщигүүдэй үндэр уялгануудые абаад, хүсэн түгэлдэрөөр ажаллажа байhыень гэршэлнэ бшуу.

Манай Забайкалиин транспортна барилгашад бултадаа жэгдэ hайнаар хүдэлнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. «Улан-Удэтрансстрой», «Забайкалтрансстрой» трестнүүдэй коллективүүд hанаhанда хүрэмэ бэшээр хүдэлнэ. Эндэ ажалай эмхидхэл hула гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэлтэй. Бригадна подрядай гурим дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхарал мууса хандуулагдана. Ажалай журам эбдэхэ ушарнууд үзэгдэнэ, оньhон техникэ хүсэд дүүрэнээр ашаглагданагүй. Энээнhээ уламжалан, барилга нобшо удаанаар хэгдэнэ. Мүн шанарайшье талаар эдэнэрэй ажалда дутагдалнууд бии. Бидэ мүнөө КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ байнабди. Манай Забайкалиин транспортна барилгашадай дорпрофсож, профсоюзай комитедүүд, эхин организацинууд социалис мүрысөө саашадань шадамараар хүтэлэн ябуулжа, хүсэ нүлөөень дээшэлүүлхэ ёhотой болоно. Тиихэдэ ажалай, гүрэнэй журам эбдэгшэдтэй эрид шанга тэмсэл ябуулха, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха гээшэ бидэнэй урда табигдаhан шухала зорилгонууд гэжэ ойлгонобди. Мүн ажалай түрүү онол аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гэhэн түрүүшүүлэй эдэбхи үүсхэлые саг дары дэмжэхэ хүдэлмэри бидэнэр ябуулха зэргэтэйбди. Энэ бүхы шухала асуудалнууд профсоюзай организацинуудай анхаралhаа гараха ёhогүй бшуу даа. Бидэ социалис мүрысөө эмхидхэхэдээ, нэн түрүүн олон түмэн хүдэлмэришэдтээ түшэглэхэ болонобди. Тиигэбэл амжалта заабол туйлагдаха ха юм. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэл ябажа байна. Мүнөө хаа хаанагүй дээшэлүүлэгдэhэн уялганууд профсоюзай организацинуудай дэмжэлтэтэйгээр абтана. Эдэ уялгануудые дүүргэлтэ бидэндэ, профсоюзай хүдэлмэрилэгшэдтэ сэхэ хабаатай. Тиимэhээл бидэнэр ажалшадай эрмэлзэл зоригые бадарган, тэдэнэй hанамжа дурадхалнуудые дэмжэн, хүдэлмэриеэ эрхилжэ байнабди.

Ф. МОРОЗ,
Забайкалиин транспортна барилгашадай дорпрофсожой түрүүлэгшэ.

ЗОРИЛГОЁО ТОДОРХОЙЛБО

Улаан-Үдын авиазаводой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан hаяхана болобо. «Заводой коллективэй 1982 оной ажалай дүнгүүд ба КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, 1983 ондо бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» элидхэл предприятиин директор Ю. Н. Кравцов тэрээн дээрээ хэhэн байна.

Тус предприяти нёдондо зарим тэды амжалта туйлаа. Жэшээнь, продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэб 102,6 процент дүүргэhэн байна. Тиихэдэ заводой 1200 гаран хүдэлмэришэн 1982 оной даабаринуудые саг болзорhоонь hара урид бэелүүлжэ шадаhан юм. Завод үнгэрhэн жэлдэ hалбариингаа предприятинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хоёр дахин шангай hуури эзэлhэн алдартай.

Механическа цехэй токарь В. Е. Анпилогов элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсахадаа, коллективэй жэгдэ, hайн ажалда hаад ушаруулдаг дутуу дунданууд дээрэ тогтоо. Тиихэдээ тэрэ нэн түрүүн нэгэ газартаа тогтууритайгаар, ажалай журам наринаар сахижа хүдэлхэ ябадал үйлэдбэридэ ехэ нүлөөтэй гэжэ тобшолhон байна. Цехэй коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб болон абаhан социалис уялгануудаа гүйсэд дүүргэхын тула ехэ хүсэ оролдолго гаргажа байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ... ска цехэй бригадир Н. В. Х... саргалгын цехэй хүдэлмэр... Торонов, арадай хэрэглэмжы... сэлнүүдые бүтээн гаргадаг... гадир Т. Л. Павлова, hэльб... гын цехэй мастер Б. С. Па... бусад хабаадалсаа.

Заводой парткомой секре... Агалов үгэ хэлэхэдээ, парти... дэй ажал ябуулга тухай хө...

Партийно-ажахын эдэбхи... лаанда хабаадагшад 1983 о... даабаринуудые амжалтатай... гэхэ, ажалай журам шанга... лэдбэриин ашаг үрэ дээшэл... тэ зорюулагдаhан тогтоол б... Заводой коллективэй 1983 ... лис уялганууд мүн лэ нэгэн... таhан байна. Предприятиин... республикынгаа байгуулагд... лэй ойн баярые ажалай бэл... таха гэжэ шиидээ. Тиигэжэ ... hайндэр болотор түсэбhөө ... мянган түхэригэй продукци... байhанаа мэдүүлhэн байна. ... водой коллектив КПСС-эй ... (1982 он) Пленумэй шии... дые бэелүүлэн, 70 гектар ... луурин түхеэрэлгэнүүдые ... теплицэ болон 120 эхэ га... ашаглалгада тушаахаар хар...

Авиазаводой коллектив ... прибор-бүтээлгын үйлэдбэри... тэй заншалта болоhон соци... сөөгөө 1983 ондо үргэлжэ... шиидээ.

Н. ...
авиазаводой ... комитедэй ...

ПНР-эй СССР болон СЭВ-эй бусад гэшүүн-оронуудтай экономическа харилсаа холбоон оронной экономическа болон ниитэ-политическэ байдалда hайн нүлөө үзүүлнэ. Тарбжегскэ воеводств... Воля» гэжэ ... болон машино... бинадай цехтэ... гагдаа.

ЦАФ-Т...

СЭВ: ХАНИ ХАРИЛСААН БЭЕЛҮ...

АРБАН ЖЭЛ... ШИИДХЭХЫ ЗОР...

Энэ ябажа байгаа арбан жэлэй hүүл багта орон дотороо хүн бүхэнэй хүртэсэдэ мяха ба мяханай продукци— 1,2 дахин, ургамалай тоhо— 1,5 дахин, бахчева ба огородой эдеэ — 1,3 дахин, үрэ жэмэс абалгые — 1,7 дахин ехэдхэхэ гэжэ СССР-эй Эдеэ хоолой программа соо уридшалан хараалагдана. Тэрэнэй ашаар хүн зоной эдеэ хоол нилээд hайжаржа, эрдэм ухаанhаа үндэhэлhэн нормонуудта дүтэлхэ байна.

Нимэ хүгжэлтэ туйлахын тула агропромышленна комплексын гол хубиинь болохо хүдөө ажахые эрид эршэдхэхэ шухала. Энэ табан жэл соо тус ажахыда 1.870 мянган трактор, таряа хуряаха 600 мянган комбайн, 1.450 мянган ашаанай автомобиль, тракторай 1.610 мянган тэргэ болон ондоо техникэ эльгээгдэхэ юм. 1981 оной урдахана СССР дотор 2.562 мянган трактор, таряа хуряаха 722 мянган комбайн, 1.596 мянган ашаанай автомобиль бии байгаа. Эдэ бүгэдые хамтаруулан хаража үзэхэдэ, хүдөөгэй ажалшадай техникээр ямараар зэбсэгжүүлэгдэнхэй байhые ойлгомоор.

Тиигэбэшье энэ хэрэг гансашье тоо баримтаhаа бэшэ. Хүдөө ажахымнай юрэнхылдөө шэнэ түхэлэй, бүри оньhожоруулагдаhан олон тоото техникэ абаха. Эдэмнай мүнөөнэйхиhөө бүтээсэ ехэтэй, бата бэхи, элшэ хүсэ багаар гаргашалдаг, механизаторнуудай хүдэлхэ оршон байдалынь ехэл тааруу байhаараа илгаатай болохо. Жэшээлхэдэ, секунда соо 12 килограмм таряа сохижо гаргаха аргатай комбайн бүтээгдэхэ, энэмнай мүнөө байгаашаhаа 2 дахин шахуу бүтээсэ ехэтэй. Шэнэ комбайн таряа гээлтэгүйгөөр сохихо аргатай, бэшэшье олон юумээрээ үлүү hайн байха. Ороохото ургамалнууд ба саахарай свекло тарижа ургуулгада, нуга сабшалан болон малай бэлшээри hайжаруулгада олон ондоо ажал хэжэ шадаха хүдөө ажахын түгэс hайн машинанууд ехэ үрэ дүн асарха юм. Иимэнүүд машинануудые нэбтэрүүлгэ ажалай гаргашые 80 процентээр, түлишэ гаргашалгые хахадтань хүрэтэр доошолуулха.

Ябажа байгаа табан жэлдэ хүдөө ажахын продукциие жэл бүхэндэ дунда зэргээр 12 — 14 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагданхай. Шэнэ түхэлэй ургамалнууд ба тэдэнэй үрэhэ хүрэнгын асуудалаар ажаллажа байдаг мэргэжэлтэд хүндэтэй үгөө хэлэхэ уялгатай. Эршэмтэйгээр эрхилэгдэхэ түхэлэй хабарай шэниисэ, хара таряа, обёос ба ешмээн гэхэ мэтэ, ондоогоор хэлэбэл, ургаса ехэтэй ба үбшэндэ нэрбэгдэдэггүй хэбтэшэдэггүй эшэтэй, хоротон шумуулнуудта, хүйтэндэ болон элдэб эсын таарамжагүй байдалда тэсэмгэй сортнуудые тэдэ бии болгохо байха. Мүнөө үедэ гансал үбэлэй сортын шэниисэ иимэ шэнжэ түхэлнүүдтэй юм гэжэ хараадаа абаха байнабди. Ган гасуурай нүлөөе hуларуулха, газарай хүрьhэ ба таряалангые нуралгаhаа хамгаалха, үндэр ургасада хэрэгтэй шииг нойтоной нөөсэ барижа абалгада нүлөө үзүүлдэг хүрьhэ хамгаалха аргаар газар элдүүрилхэ гурим хэрэглэхын түлөө ехэ ажал ябуулагдаха юм. Иимэ гурим 1985 ондо 68, 1990 ондо 100 миллион гектарта хэрэглэгдэхэ.

Мал ажалда хараалагдаhан хүгжэлтэ энэ hалбарие промышленна үндэhэ hуурида

табижа, үүлт... ба малай тоо... руулха, зоотех... теринарна ... hайжаруулха ... тэжээлэй баа... годо гол анха... даха. Тусхай... хүсы үбhэ, ра... ургамалнуудые... риhанай ашаг... абтадаг тэжээ... га дээшэлүүлэ... лай тэжээлэй ... тарилгын бүр... жэлдэ ургадаг... бита 1985 онд... дэ 1990 ондо... дэ хүргэгдэхэ.

Хүдөө ажах... нуудые бэлэ... хадагалдаг ба ... баринуудай ... саашадань хүг... бан жэл соо ... дуудые, хол... огородой эдеэ... таабха халага... дые барилгада... түхэриг, hом... гү, али энэмн... бан жэлэйхи... ехэ болоно.

СССР-эй Эд... грамма соо ... зорилгонууд ... торон арга б... паар хэрэглэн... ленна комплек... hалбаринуудые... хүгжөөхые ту... рээнтэй хамта... шүүн-оронууда... саан үргэдхэ... лэгдэхэ юм гэ... на. Энэ бари... нүлөөтэй.

СЭВ-эй зар... үйлэдбэриин б... дээ юумэ эл... түсхайта ёhoo... дэнхэй. Болга... ба, Монгол ба... ажахын түүх... хоолой зүйлнү... тэдэнээ ГДР, ... ветскэ Союз б... руу эльгээдэг... ни ба СССР о... зүйлнүүдые ... үлэгжүүлгэнүү... Болгари, Венгр... гол, Польшо... ябуулдаг; ГДР ... ЧССР эдеэ хо... ленностиин зү... гари, Венгри ... СССР-тэ худал... гэшүүн-гүрэнү... эдеэ хоолой зү... далда абалса... иимэрхүүгээр ... дана: СССР — ба —саахар б... гамалнуудые, В... гол — мяха, ... гри ба Румын... ба үрэ жэм... Иимэ уласхоо... хубаарилга ха... хэнэй агропро... плексын арга... сэд hайнаар, ... хани нэгэдэл... эрилтэнүүдые ...

Советскэ Со... лой программ... байха үедэ ... огородой эдеэ, ... ло, тоhолиг ... болбосоруулда... жээл гаргада... гуудые, хадага... рэлгэнүүдые, э... талха татаха... лээмэнэй завод... тэдэниие ашаг... даг дүй дүрш... эй оронууд ни... барилгануудта ... шэнэдхэлгэдэ ... hайн байгаа ... эй XXXVI сесс... оной июнь) С... стрнүүдэй Сов... шэ Н. А. Ти... хэдээ, тэмдэгл...

Юрий ...
хүдөө ажах...

ХОЁР ДАРХАШУУЛ

Сультим Гомбоевич Чимитов Данзан Нагмитович Нагмитов хоёр нүхэд болоhоор үнинэй. Эдэнэр Мухар-Шэбэрэй районой Хушуун-Үзүүр тосхондо ажаhуунад, «Знамя Ленина» колхозой модоной нарин дархашуул гээшэ. Түрүүшээр хашаа хорёо баридаг, дал гэрнүүдые заhадаг байгаа.

Колхозой томо, hалбарангиажахы болохо тудам, тэдэнэйшье хүдэлмэри ехэ, орёо болоо. Юуб гэхэдэ, колхоздо барилга ехээр хэгдэжэ эхилээ бшуу. hүүлэй жэлнүүдтэ ажахыда бариг даhан клубууд, магазинууд, столово, гараж, складууд, hургуулиин байшангууд, малай байранууд болон байрын гэрнүүд хоёр дархашуулай хабаадалгагүйгөөр бүтээгдээгүй.

— Ехэл бэрхэ, үдэр hүниие, эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлдэг хоёр даа, — гэжэ нютагайнь хүн зон тэдэниие магтахал ёhоороо магтадаг.

Богонихон болзорто манай тосхоной шэг шарай танигдахаар бэшээр хубилаа. Парти, правительствымнай үдэр бүриин анхарал оролдолгоор ниитын ажахын экономико түргэнөөр хүгжөө, хүдөөгэй ажалшадай hуудал, байдал баян дэлгэр болоо. Ганса манай Хушуун-Үзүүртэ зуу гаран байрын шэнэ гэрнүүд баригдаа. Эдэ гэрнүүд баhал хоёр нарин дархашуулай заабари, туhаламжагүйгөөр баригдаагүй.

Хоёр дархашуул пенсидэ гараhаар үнинэй. Тиигэбэшье дуратай, бүхы наhан соогоо хэжэ ябаhан ажалаа орхиногүй. Айл аймагтаа хүндэтэй болоhон үбгэд магтаал шагналда ходо хүртэжэ байдаг, хэдэн олон Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан.

Тэдэ С. Г. Чимитов Д. Н. Нагмитов хоёр хүнэй магтаал hайшаалда хүртэхын түлөө бэшэ, харин түрэл нютагаа болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ, үндэр наhатай болобошье, урданhаа хойшо хэжэ ябаhан ажалаа мүнөө хүрэтэр орхёогүй хүдэлнэ. Тэдэнэрэй оролдосотой ажал бусадта, мүн мүнөө үеын залуушуулда үльгэр жэшээ болоно.

Б. САНЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Загарайн районой бүхы ажалша коллективүүд ниитын болон ажалай журам hайжаруулха талаар москвагайхидай гаргаhан үүсхэлые зүбшэн хэлсэжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлоод, социалис уялгануудые абаба. Тэдэнэй уялганууд соо журам шангадхаха талаар хараалагдаhан хэмжээнүүд москваганхидай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ байhыень гэршэлнэ.

Онохоин модоной комбинадай парткомой секретарь С. П. Кушнарев рабочкомой түрүүлэгшэ П. Ф. Парыгин гэгшэдтэй манай штатнабэшэ корреспондент Д. Туманов уулзажа, хөөрэлдэбэ.

ШАНГА ЖУРАМ — АМЖАЛТЫН ЭХИН

С. П. КУШНАРЕВ: КПСС-эй XXVI съездын гүн ехэ хараа түсэбүүдые сүм бэелүүлхын тула Коммунис партиимнай Центральна Комитедэй 1982 оной майн болон ноябриин Пленумүүд арад зонойнгоо урда тодорхой зорилгонуудые табиhан байгаа. Арадай ажахын саашанхи хүгжэлтые тодорхойлжо, ажалша коллектив бүхэнэй урда табигдаhан гол шухала зорилгонуудай нэгэн гэхэдэ, ниитын ба ажалай журам шангадхаха хэмжээнүүд болоно. Энэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэдээ, бидэ ёhотой коммунис ажаhуудалай ёhо заншал—коммунис үзэл суртал бүри hайнаар баримталан ажаhуулаг, ажалладаг болохобди гэжэ мэдээжэ. Тиимэhээ манай предприятиин дирекци, партком, рабочком болон комсомолой организаци энэ асуудалда гол анхаралаа хандуулна.

1982 оной hүүлэй hаранuudта үнгэргэгдэhэн партийно-профсоюзай, мүн комсомолой суглаанууд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүдэлмэришэднай халуунаар дэмжэhэн байгаа. Тиин хүдэлмэришэднай хубиингаа социалис уялгануудые абажа эхилээ hэн. Уялганууд соонь ниитын болон ажалай журам шангадхаха талаар табигдаhан зорилгонууд ехэхэн hуури эзэлнэ. Тэдэнэй пункт бүхэндэ бидэ эрилтэ ехэтэйгээр хандажа, дутуу дундануудыень элирүүлэн ойлгуулжа үгэhэн байгаабди.

Тиихэдэ партком болон рабочкомой шиидхэбэреэр коллектив бүхэндэ ажалай журамые үдэр бүри шалгаха үүргэтэй тусхай комисси эмхидхэгдээ. Мүн нүхэдэй сүүд, hурган хүмүүжүүлэгшэдэй болон бригадын соведүүд гэхэ мэтэ ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэриие hайжаруулгада анхаралаа хандуулна, дутуу дундыень заана, ойлгуулна. Мүн коллектив бүхэндэ политическэ үргэн хүмүүжүүлгэ ябуулнабди. Тэрэгүйдэ ажалай журам эбдэгшэдые ниитээрээ шүүмжэлхэ эрхэ байдал коллектив дотор тогтоогдохогүй ха юм.

Үйлэдбэри дээрэ жэшээтэ hайн журам тогтоохын түлөө, үнэн сэхэ сэдьхэлэй журамай болон ажалай нарин эмхидхэлые үдэр бүриин ёho гурим болгохын түлөө комбинадаймнай захиргаан, партком болон рабочком бии байгаа хүсөө элсүүлэн оролдохо болоно.

П. Ф. ПАРЫГИН: Политическэ ба экономическа аргагүй ехэ удха шанартай СССР-эй 60 жэлэй ойн баярые ажалдаа амжалтатай угтахын түлөө комбинадаймнай коллектив шадалаараа оролдоhон байгаа. Тиин бидэ продукци худалдаха нёдондо жэлэйнгээ түсэбые 101,6 процент нормативна сэбэр продукциин түсэб 103,8 процент, мүн бэшэшье даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэhэн байнабди. Тэдэ энээгээр манай туйлалта хизаарлана бэшэ. Манай гол шухала зорилгонууд үшөө үрдамнай. Энэ хадаа КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй зааhанай ёhoор, ниитын ба ажалай журам шангадхаха хэмжээнүүд болоно. Партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй hүүлээр энэ асуудалые шиидхэхэ талаар хэмжээнүүд абтажа, дутуу дундаяа усадхаха зорилготой хүдэлмэри эрид ябуулагдана.

Түсэбтэ табан жэлэй тэг дундахи—гурбадахи жэлэй үшөө гараадүй байхада, предприятиимнай рабочком коллектив бүхэнэй жэлэй туршада бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлжо, социалис уялгануудые тааруулан абаха хүдэлмэриие эмхидхэжэ эхилээ hэн. Бүри декабриин 1

до үнгэргэгдэhэн зүблөөн дээрээ хубиин уялгануудые шэнжэлэн үзэhэн, зүбшэн хэлсэhэн байнабди. Харин ажалша коллективүүдэй социалис уялганууд январиин 4-дэ хамгаалагдаа hэн. Уялгануудые зүбшэн хэлсэжэ, тэдэниие баталха талаар байгуулагдаhан тусхай комисси бэшэглэhэн пункт бүхэндэнь эрилтэ ехэтэйгээр хандаа. Тиигэжэ комбинадай 11 коллективэй арбанайнь лэ уялганууд баталагдаhан, харин ууралай болон дулаанай элшэ гаргадаг цехэй коллектив уялгаяа hүүлдэ хамгаалха баатай болоhон юм. Юундэб гэхэдэ, уялгануудайнь зарим пункт хүсэд тодорхойлоглоогүй, али дутагдалнуудтай байгаа бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бидэ оролдонобди. Комбинадай партком болон рабочкомой шиидхэбэреэр коллектив бүхэнэй журамые үдэр бүри шалгажа байха тусхай комисси эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ хүдэлмэришэдэйнгөө социалис уялгануудай дутуу дундануудыень заажа, ойлгуулжа үгэнэбди. Мүн шухалань, нүхэдэй сүүд, hурган хүмүүжүүлэгшэдэй болон бригадын соведүүд гэхэ мэтэ ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ гол анхаралаа хандуулнабди.

Эдэ бүхы социалис уялганууд хүү барандаа ажалай журам шангадхаха хэмжээнүүдhээ үндэhэтэй. Тэдэнэй гол шухалануудынь хамтаданьдурдабал иимэ байна: hалихай залхуу, hэшхэл муутай гэшүүдтэй, архида дуратайшуултай, зайгуултагшадтай эрид шууд тэмсэл ябуулха шухала. Иимэшүүлдэ моральна болон материальна талаар нүлөөлхэ, шангыень хаhаха, амаралтыень хорихо, коллективээрээ буруушаан зэмэлхэ зэргэтэй. Ажалай ветерануудай, үйлэдбэриин нозаторнуудай дүй дүршэлые, hурган хүмүүжүүлгые, нүхэдэй сүүдүүдые, архидалгатай тэмсэхэ комиссиие, элдэб хазагай ябадалhаа hэргылэлгын соведүүдые болон бусадые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй байна.

Комбинадаймнай коллективүүдтэ партийно-профсоюзай суглаанууд үнгэргэгдэнэ. Тэндэ ниитын болон ажалай журамые шангадхаха хэмжээнүүд үшөө зүбшэн хэлсэгдэнэ, дутуу дундануудынь элирүүлэгдэнэ. Эдэ суглаануудай дүнгүүдые партком болон рабочком согсолжо, предприятиингаа коллективэй хүдэлмэри hайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээнүүд абтаха.

Совет орон дотор

ХҮНЭЙ ОРОНДО — РОБОДУУД

«Кировский завод» нэгэдэлдэ хүдэлгэгдэдэг Штабелеры гэжэ рободууд ашаа тээгшэдэй хэдэн бригадын уялгые дүүргэнэ. Бишыхан ЭВМ-эй хүтэлбэрилдэг рободууд hаяхан ашаглалгада оруулагдаhан окладай бүхы хүдэлмэриие—продукци тушаажа абахаhаа эхилээд, хэрэглэгшэдтэ үгэхэ хүрэтэр—даажа абанхай.

Автомат аргаар хүдэлдэг манипуляторнуудые бүри үргэнөөр нэбтэрүүлхын тула эрдэмтэд болон үйлэдбэрилэгшэдэй бүхы хүсые нэгэдүүлhэн, залан хүтэлбэрилгын совет Ленинградта байгуулагдаба. Хүнүүдые ганса станогой дэргэдэ бэшэ, харин үйлэдбэриин бусад хүндэ хүшэр газарта hэлгэхэ аргатай рободуудые бүтээхэ комплексно автомат зохёохо шэглэл эндэ бэелүүлэгдэнэ. Тиихэдэ рободууд ашаа тээгшэдээр, кладовщигуудаар, тоо бүридхэгшэдөөр хүдэлдэг болохо.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хотын предприятинуудта промышленна долоо мянган робот нэбтэрүүлэгдэхээр хараалагдана. Тэдэнэй олонхинь хамhабариин хүдэлмэри хэхэ юм.

Ленинград.

БААТАРШАЛГАДА ЗОРЮУЛАГДАА

М. Б. Грековэй нэрэмжэтэ сэрэгэй уран зураашадай студиин баталистнуудан бүтээhэн диоранманууд Сталинградтахи тулалдаанда совет арадай туйлаhан баатаршалгада зорюулагдана. Волго мүрэн дээрэхи агууехэ байлдаанай баатарнууд тэдэ диораматай эгээл түрүүлэн танилсаhан байна.

Дүрбэн диорама соо харуулагдаhан үйлэ хэрэгүүд ветерануудай зүрхэн соо, дурасхаалдань дахинаа hэргэн бодоол. Баталистнууд бодото байдалые баримталха зуураа, эб найрамдалай ба ажабайдалай түлөө баатаршалга харуулhан совет солдадай уран hайханай хамтадхагдамал образ гаргаhан байна.

Волгоград.

МАРИИН ТҮРҮҮШЫН ЭРДЭМТЭ

Мариин түрүүшын эрдэмтэ Валериан Михайлович Васильевай түрэл хэлэн дээрээ хэблэhэн учебнигүүд, словарьнууд болон альманахууд библиографическа тон хоморой зүйлнүүд болобо. Эрдэмтын түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан Пошкар-Олада нээгдэhэн выставкэдэ энэ зуун жэлэй эхиндэшье гаргагдаhан зохёолнуудын табигдаа. Өөрынгөө арадай бэлиг түгэс хубүүнэй үлөөhэн баялигые хэлэ, бэшэгэй ба литературын эрдэм шэнжэлгын республиканска институдай хүдэлмэрилэгшэд хэблэлдэ бэлдэhэн байна.

Тэрлашанай бүлэдэ түрэhэн Васильев үшөө 1902 ондо, Казаниин университедэй студент байхадаа, эрдэм, гэгээрэлэй ажал ябуулгада түрүүшынгээ алхамуудые хэhэн юм. Нютагай аман зохёол болон хэлэ, бэшэгые шэнжэлхэ гэhэн тэрэнэй hэдэлгэ тиихэдэ дэмы ябадал шэнгеэр hанагдадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, Волгын эрьеэр ажаhуужа байhан тэрэ бишыхан арад зоной дууhажа байhан тухай хэлсэдэг hэн. Зүгөөр залуу эдэбхитэн ондоогоор бодомжолоо. 1905—1907 онуудай ородой революциин үедэ тэрэ хорюултай суглаануудта ябадаг байгаа бшуу.

Уданшьегүй тэрэ хүдөө ажахы, саад эрхилэлгэ болон медицинын асуудалнуудаар түрүүшынгээ зохёолнуудые бэшэжэ эхилхынгээ хажуугаар «Марийский календарь» гэжэ альманах доторо хаанта засагые шүүмжэлhэн очеркнууд болон рассказуудые хэблэжэ эхилээ hэн.

Хаанта засагта тэрэ хэды намнуулаа, хашуулаашье hаа, нютагайнгаа hургуулинуудта үзэгдэхэ хэдэн учебник бэлдэжэ шадаа. Тэрэнэй ашаар лэ марнецууд ород литературын эрхим зохёолнуудтай түрүүшынхеэ танилсаhан байха юм.

В. М. Васильев мариин хэлэ, бэшэгэй, этнографиин, социологиин болон литература шэнжэлгын үндэhэ hуури табигша болохо ёhooрол болоно. Арадай медицинэ, агрономи, зоотехни болон бусад эрдэмүүдые шэнжэлгэдэ тэрэ мүн лэ түрүүшын хүн — пионер байгаа бшуу. Эрдэмтэ-гэгээрүүлэгшын эхилhэн хэрэгые автономито республикын дээдэ hургуулинууд, эрдэм-шэнжэлгын институдай болон бусад эмхи зургаануудай 1200 эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ үргэлжэлүүлнэ.

(ТАСС).

Уран зохёолой хуудаһан

Номой ...ЖЭЛЭЛ БА ...УМЖЭЛЭЛ

...АНАЙ ҮЕЫН ...ААТАРНУУД

«...АН-ХҮХЫ» гэжэ Ц. Га- ...новай повесть соохи ...үүд мүнөө БАМ-ай ба- ...айһан газар нютагуу- ...оно. Гурбан хүн — ...л геройнууд: үбгэн ...гэрь, Гомбо, тэрэ- басаган, мединститу- ...нтка, зунайнгаа ама- ...рэһэн Долгор, залуу ...ктор Горбунов. Вик- металлнуудай руда- ...нсаараа бэдэрхэ һа- экспедициһээ үлэһэн хүбшэ нютагта уулза- ...дэ гурбан бишыхан ... болоно. Бүтүү хүб-

...соо аюулаар дүүрэн ...гэ дээгүүр һүлэмхи ...сагаг һарын туяа до- ...н-Хүхы гэжэ домог ...сагаан тухай хойто ...үеэдүүдэй домогой ...дэ дамжуулагдан байг- ...та ушарһан тэдэ гур- [illegible]

...ская легенда» гэжэ ...ээр хэблэгдээ) гэжэ ... сюжедэй зангилаа бүриддэнэ. Авторынь ...зохёол бэшэһэн, уран ...ын ехэ дүршэлтэй бо- ...ун ааб даа.

...повесть соогоо автор ...үүдэй ёһотой гоё һайхан ...н тухай ехэ зохидоор ...а.

...о үбгэн, Виктор Горбу- ...лгор гурбан үзэл бодо- ... хурса, ажаябадалайн- ...игые һайса ойлгоһон, ...үнүүдтэ юугээршье ту- ... бэлэн хүнүүд. Ямар- ...шэр хүндэ сагай болоо ...дэнэр юунэйшье урда ...хагүй, һэшхэлээ худал- ...л...

...рэнь, бар хүбшэ соо ...аа үлеэд, хоморой ... малтамал бэдэрхыень ... Горбуновые хэншье ...гүй. Бэдэрэлгын партиин ...шье тиимэ зорилго бай- ... Нажартаа хамта ажал- ...нүхэдыньшье гансата тэ- ... хориһон байгаа, Зү- Виктор үлөө.

Эрхэтэн уялгаа Викторэй гүнзэгыгөөр ойлгодог байһаниинь үшөө хаана элирнэб гэхэдэ, хуули бусаар агнагшадые мүрдэхэ хэрэгтэ оролсоһониинь болоно. Өөрыгөө абаруулһандаа баярые хүргэхэ гэһэн бэшэ, харин хуули бусаа ябадал гаргагшадтай үбгэжөөлэй хэһэн тэмсэлдэ туһалха хэрэгтэй гэһэн һэшхэлэйнь гүнһөө тэрэнь дулдыдаа.

ПОВЕСТИИН геройнууд тус тустаа өөр өөрын абари зантай. Автор тэдэнэй доторой байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, уншагшын сэдьхэлдэ хадуусатай болоно. Жэшээнь, Гомбо үбгэнние абажа үзэел даа. Ан мүрдэжэ һураһан ангуушан һэн хойноо шэмээгүй, хүнгэн алхасатай. Гэнтэ бии болоод, үһа руу ороһондол, үгы болошодог шадабаритай. Наһаар ехэ болонхоишье бол, тон хүнгэн, солбон, заахашье эсэнгүи, хэдэн модон соо ябагаар гэшхэлдэг.

ОРОД хэлэн дээрэ оршуулагдаад, «Северомуйская легенда» гэжэ нэрэтэйгээр барлагдаһан повесть тухай хэлэхэ зуураа Ц. Галановай хамаг бодолые оршуулагша Юрий Будаев яһала зохидоор дамжуулжа шадаа гэжэ тэмдэглэхэ зэргэтэйбди. Буряад хэлэеэ һайн мэдэхэ һэн хойноо Ю. И. Будаев буряад хүнэй сэдьхэл бодолые гэхэ гү, али психологиие ород хэлэн дээрэ дамжуулжа шадана. Гомбо үбгэн, сэсэн, бэеэ баринги, үсөөн үгэтэй, ород хэлэн дээрэ хэлэхэдээ, һарюу-мурюушагаар гэхэ гү, али бага зэргэ акценттэйгээр хэлэнэ. Олон юумэ үзэһэн, баян дүршэлтэй, хуушанай ульгэр домог мэдэдэг үбгэн хадаа залуушуулда һонин юумэ хөөрэдэг. Саран-Хүхын тууждые Виктор имагтал үбгэжөөлһөө анхан дуулаһан байгаа. Халуун шүлүү долеоһон, фашистнуудтайшье тулалдажа үзэһэн үбгэжөөл Гомбо тайгын тонуулшадпаа һүрдэнэгүй.

Өөрынгөө тушаалые хүндэтэй дээрэ тооложо, зэрлиг ангуудые хоротонон гарта оруулхагүй гэһэн уялгаяа һонн... бэелүүлнэ. БАМ-ай барилгахада, хүн зон олошорхо, зэрлиг амитадта бэрхэтэй саг тохеолдохо гэжэ үбгэжөөл ойлгоно. Гэбэшье туулган шулуун тушаа Викторэй һонирхоходо, үбгэжөөл «хээрын дарамалые» нюужа зооонгүй, өөрөө дахуулжа абаашан харуулаа. Тэрэнэй ондоо байха аргаһгүй.

Эдир залуухан Долгорой образ бидэндэ һайшаагдана. Һайхан сэдьхэлтэй басаган геологто үнэн зүрхэнһөө тупалжа, хүл дээрэнь гаргаа. Хуули бусаар агнагшадай хүбшэдэ бии болохолоор, Долгор үбгэн абадаа туһалжа ороно. Тиихэдэ хүбшэ тайгын хуулиёные тэрэ һайн мэдэнэ. Тэдэ этэгээдүүдтэй тэмсэхэдээ, зоригтой, һүбэлгэн байна. Мүн Викторэй бэдэрһэн ашагта малтамалаа олоходо, басаган үнэн зүрхэнһөө баярлана.

Автор геройниингаа дүрэ шарайе ехэ зохидоор, уринаар зураглана. Долгорой образ нюдэндэ тобойсо харагдаһаншуу.

Залуу хүнүүдэй сэдьхэл бодолые, Долгор Виктор хоёрой хоорондо мүндэлжэ эхилһэн инаг дуранай мэдэрэлые автор угаа шадамараар харуулаа. Эгээл эдэ хоёрой эрмэлзэһэн эрмэлзэлэй, һанаһан һаналай бэелхэ дүтэлөөд байтар, буу һүрэшөө...

Үбгэн абаяа бэеэрээ халхалан, залуухан басаган наһа бараа. Үнэн сэхэ Гомбо үбгэние үзэн ядажа шунахайрһан эрын буудаһан һомые басаган эрэлхэгээр угтаа.

Яахадаа һайн һайхан юумые муу муухай этэгээдүүд дэбһэхэ болооб? Юундэ? Энэ асуудал ухаһэн басаганай нюдэн соо, шэг шарайда уншагдана.

Үнэн сэхэ хүнүүдэй хажуугаар хүн дүрсэеэ алдажа, һэшхэлээ гээпэн хүнүүд повесть соо зураглагданхай. Тэдэнэр нэрэшьегүй. Автор тэдэниие ара нэрээрнь нэрлэнэ: Һахалта; Шара, Ганька г. м.

Һахалта гээшэнь бүдүүн дуутай, бэедээ найдаһан, үбайгүи эрэ. Өөрынгөө нүхэдые дээрэпээнь уруу харана. Хүниие хайрлаха сэдьхэлгүй. Гомбо үбгэнэй бүлэг ямар зорилготойб гэжэ мэдэхын тула Викторые тэдэ барина. Алажархеош һаа, балай сээрлэхэгүй хэбэртэй.

Эдэ зон шэрүүн хүсэнэй засагые мэдэрдэг. Заримдаа оротон Ганькын сэдьхэлдэ энэ ушар зэоүүрхэл түрүүлнэ. Ганька — этэгээдүүдэй бүлэгтэ тодхортожол хамжаһан хүн. Тэрэнэй ажаябадал урагшатай байгаагүй. Леспромхоздо ажаллажа байтараа, мэхэ гохын ябадалда оролсоод, тэрэнэйнгээ түлөө түрмэдэ һуужа гараад, эдэ этэгээдүүдтэй ханилаад ябапан байгаа. Эдир наһандаа Долгорто дурлаһан дураниинь мүнөөшье унтаршоогүй, сэдьхэлыень дулаасуулһан зандаа. Ганькын сэдьхэл хёмороотой, хара сагаан хоёр тэмсэл ото боложо байна. Үнэн сэхэ ябадалаа дахин эхилхэ дураниинь хүрэнэ, гэбэшье этэгээдүүдһээ һалажа шаданагүй. Зүгөөр хүбшэ соо болоһон шуһата зэбүүн хэрэг лэ тэрэниие гэнтэ гэгээрүүлбэ гэжэ этигэхэнь бэрхэтэй.

Хуули бусаар агнажа ябаһан этэгээдүүдэй Викторые бариһан ушар ойлгогдосогүй. Юрэдөөл, Гомбо үбгэнэй зорилгые мэдэжэ абаха һанаатай юм ха гэжэ ойлгогдонол даа. Гэнтэ Ганька Викторэй талые барижа эхилнэ, нүгөөдүүлтэеэ наншалдажа, геологые үхэлһөө абарна. Гэнтэ Гомбо үбгэн Долгор хоёр бии боложо, наншалдажа байгшадһаа Викторые холодуулан, буунуудыень абаашаба. Эдэ үйлэ хэрэгүүд гашуудалтайгаар түгэсөө, Долгор алуулаа ха юм даа. Долгорой үһөө нэхэжэ, Ганька Һахалтые алажархёо.

Ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр дан ехэ үйлэ хэрэгүүд болоно бэшэ гү гэһэн асуудал гараха ёһоороо гарана. Эхин хубидаа повесть сэдьхэл бодолой-психологическа түхэлэй зохёол шэнгеэр уншагдаһан аад, түгэсхэлэйнь хуби соо уран һайхан шэнжэлгын орондо үйлэ хэрэгүүдые, баримтануудые дурсан тоолоһон онол арга хэрэглэгдээ. Тэрэ мүртөө үйлэ хэрэгүүд хойно хойнопоонь түргэ түргөөр бэе бэеэ һэлгэнэ, повестиин геройнууд бодомжолжошье урдихөө болишоно.

ГЭХЭ зуура повесть тухай юрэнхы дээрэнь хэлэхэ болоо һаа, автор урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаһан байна. Дээрэ дурсагдаһан зарим тэды дутагдалнуудые жэжэ зүйлнүүд гэжэ автор тоолохогүй бэзэ.

Ц. Галановай шэнэ повесть тушаа бодомжолжо үзэхэ һэдэлгэ хэбэбди. Энэ повесть хадаа шүүмжэлэгшэдэй анхархаар зохёол болоо. Мүнөө үеын буряад литературын хүгжэлтэдэ, илангаяа сэдьхэл бодолой талаар шэнжэлэлгын жанрые хүгжөөхэ хэрэгтэ горитой хубита боложо орохо байна. Повесть соо зураглагдаһан гол геройнууд хадаа мүнөө үедэ, хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ ажаһуужа байгшадай эстетическэ эрилтэдэ яһала зохинхойнууд. Виктор, Долгор, Гомбо үбгэн — ёһотойл манай үеын геройнууд, ухаатайнууд, сэдьхэл бодолоороо сэбэрнүүд. Уран зохёолшо иимэ хүнүүдые зураглаха бэлиг шадабарияа үшөө саашадань хүгжөөхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

А. СЕРЕБРЯКОВ,
хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

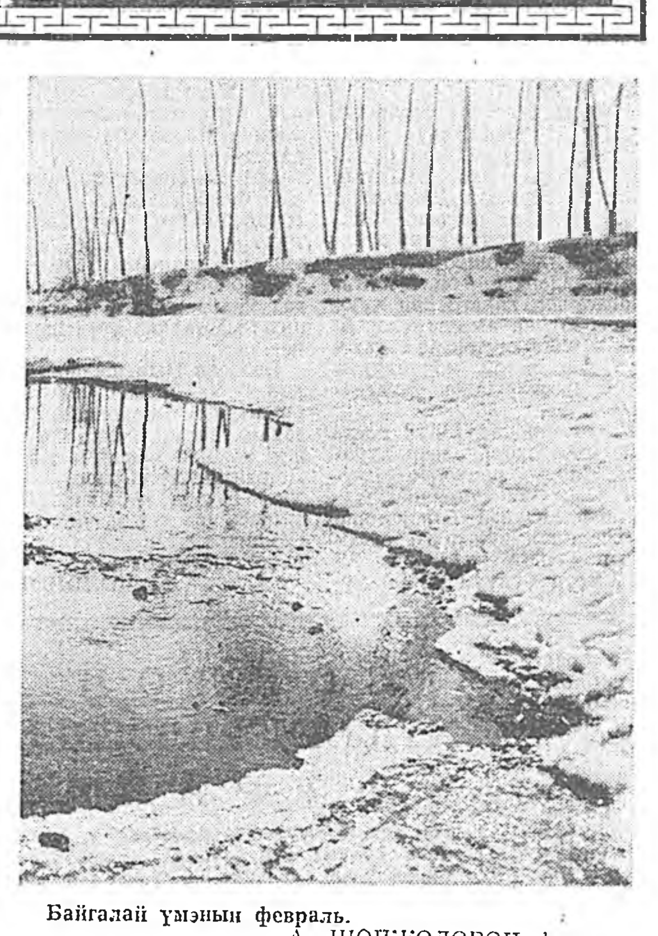

Байгалай үмэнын февраль.
А. ШОНЖОЛОВОЙ фотоэтюд.

СОВХОЗОЙ ДИРЕКТОРЭЙ ШҮЛЭГҮҮД

Владимир Жамсаранович Сыренов Түнхэнэй Улбагай нютагта түрэһэн юм. Толтойн дунда һургуулида һуража байхадаа, шүлэг бэшэжэ эхилһэн. Шүлэгүүдынь «Бурлад үнэн», «Правда Бурятии», «Саяан» газетэнүүдтэ, «Байгал» журналда, мүн хамтын согсолборинуудта толилогдожо байдаг.

Тэрэ Буряадай хүдөө ажахын институдай экономикын факультет дүүргээд, Түнхэнэй районой ажахынуудта мэргэжэлээрээ хүдэлһэн, тэндэхи партиина комитедүүдэй секретаряар һунгагдаһан, партиин райкомой партиина эмхидхэлэй таһагые даагша байһан юм. Иимэ сүлөөгүй ажалайнгаа хоорондуур «Гуламтын ошон», «Үлэнтын түлеэндэ» гэжэ повестьнуудые бэшэжэ хэблүүлээ. «Гуламтын ошон» гэжэ повесть мүн баһа ород хэлэн дээрэ гаранхай.

Мүнөө үедэ В. Ж. Сыренов Түнхэнэй совхозой директорээр хүдэлхэ зуураа, прозоор шэнэ зохёол бэшэжэ байна. Эндэ шэнэ шүлэгүүдһээнь уншагшадта дурадханабди.

Л. ТАПХАЕВ.

О

Хүлэгнай хэды дошхоншье
һаа,
Хазаарай аяда ородог юм.
Хүүхэмнай хэды хайратайшье
һаа,
Харидаа жаргалаа олодог
юм.

Үреэмнай хэды дошхоншье
һаа,
Эмээлэй аяда ородог юм,
Үримнай хэды хайратайшье
һаа,
Үедөө жаргалаа олодог юм.
Гал гуламтыень бадаргаажа,
Зол жаргалыень юрөөе.
Сээжэдээ сэсэг задараажа,
Зээнэртээ зугаа үлөөе!

О

ЭКОНОМИСТЫН ҮГЭ

Тас-няс. Шоотын мөөрхэнүүд гүйлдэнэ—
Тоолоноб ажахын ехэ хүгжэлтэ.
Огторгойн мүшэдли олохон тоонууд
үймэлдэнэ,
Астроном шэнги тэдэниие шэнжэлхэ
хэрэгтэй.
Анхан түрүүшынхиеэ ажахын тоосоо
нэбтэрүүлжэ,
Арга боломжонуудые нюдэндэ эли
гаргахаш.
Хэһэн продукциин үнэ сэнгые
хямдаруулжа,
Хүдэлмэришэ зониие урмашуулхын
түлөө оролдохош.
Ажал бүхэн өөрын маяг дүрсэтэй,
Ажабайдал хэды олон һалаатайб?!
Ажал бүхэниие түсэблэхэ дүршэлтэй
Экономист хадаа багахан тиимэ
талаантайб.
Һанадаг зариман—«Эдэнэй һабар
адхаатай»...
Ханжан абыт гүрэнэй зөөри
тоолоотойл.
Арадай түхэриг алтанай тоогоор
хараалаатай,
Арьбалха гээшэ бултанай хэрэг
гээшэлтэй?
«Шадамар экономист шашаг үгы орондо
Сабшамал тоогоор алдуунуудые гэршэлэн,
Одоо яажа усадхахыень зондо
Ойлгуулха», — гэжэ Ленин хэлээ
эршэлэн.
Золой түлөө үлхэлөө тоонууд
жэрэлзээ
Зоной хүлһэн мухарилдаа бэшэ гү?
Долоо хэмжээд нэгэ дахин эсхээб.
Жолоо бариһан арадай засаг гээшэ гү?
«Экономист, — гэнэбди — үйлэдбэриин
штурман».
Үнэхөөрөөшье, таарамжатай сасуулга.
Ушардаг байха ажалдамнай шуурган,
Үшөө дахин экономистһаань асуулта.
Тас-няс... Тоологшын станци хүдэлнэ,
Тоолоно ажахын ехэ хүгжэлтэ.
Огторгойн мүшэдли олохон тоонууд
бүрилдэнэ.
Астроном шэнги тэдэниие шэнжэлэ,
мэргэжэлтэ!

Булат ЖАНЧИПОВ

ТОМОГТЫН ҮБҺЭНДЭ

Рассказ

НЭГЭТЭ зун бидэ, хонишодой бригадын үбһэшэд, Бүтүүгэй голой нэгэ һалаа болохо Томогтын адагта отогтой байгабди. Хура бороогүй хуурай үдэрнүүд тогтонхой һэн. Элбэгээр унаһан эртын шииг...ай удаа үбһэ ногооной тараса үлэмжэ һайн байжа ...һэшэдшье урматай, сабшалга, тармалга, сомолгоео зэргэ ябуулдаг бэлэйбди.

Үдэшын ... толоной Буухасаа...ай оройгоор залиржа байхада... үбһэшэд ажалһаа ороожо, отогоингоо хажуудахи түүдэг тойрон сайлаха. Тиихэдээ наһатайшуулнай үнгэрһэн үдэрэйнгөө ажал согсолжо, үглөөдэрэйнгөө хүдэлмэриие хубаарилан зүбшэжэ һуудаг һэн. Тиигэһээршье сайлалга дүүрэжэ, бригадымнай тогоошон Евдеэшхэ абгай түүдэгэе һэргээгээд, аяга амһартануудаа угаажа, шэрэнгиин сагдуулаар холбопон стол дээгүүр һабхаруулан ябталха. Евгения Павловна буряадууд соо өөдөө болоһон, тиимэпээ наһатайшуулай бэлэн мүрыень хаража «найжалһан» Евдеэшхэ гэжэ нэрэдээ аргагүй дадашанхай бэлэй.

— Зай, үхибүүд, орёолтонуудаа бажуугаа паабзат! Энэ галдаа эрьюулжэ, уроуулжа байгаад мүнөө хатаагты, үглөөгүүр орьоходотнай һүрхэи үрин байха, — гэжэ хэнзишьеэ хэлэхэдэ, орёолтонууд дэлгэгдэжэ, уурал һабаха. Тиигэһээр байтар маанад соогоо шуран шулдааг, түбэпэндэ өөрэ Дамбии: «Һү, энэ Гомбомнай шархияа хатаажа байнал!..» — гэжэ уурал, утаан соогуур хашхарха. Эндэл энеэдэ наадан эхилшэхэ даа. «Нойрһоо һэрипэн тала» гэжэ зохёол соо хэлэгдэһэн мунинха аашатай Гоһотын Гомбын абари зангые дэбэргэжэ, маанадаингаа эльгэнэй эгшэтэр энеэлгэдэг Цырен-Дондок, гэшүүһэндэ орёолтонуудаа үлгэжэрхеод, үнэхөөрөөшье шархи гуталаа галай гэрэлдэ барин, шагаан шэншэлжэ һууба.

— Шал уймар юумэ һүүежэ, Шаалайһаа шал тэнэг хаш даа, шархиингаа ооһорто гэжэ хүнэи шэнэ нүхэ гаргажа байхада... — гээд Цырен-Дондок хүлеэгдээгүй бүдүүзгэй байжа, түүдэг тойрожо һуугаашадаи энеэдэ бүришье һүжэрөөбэ.

Эдэ бүгэдые абяагүй адаглажа, тамхияа татан забилжа һууһан шогтой хүгтэй Цыден-Дамба ахатан:

— Юрэдөө, Цырен-Дондогнай үбгэржэ ябаһан үниинэй үбһэшэн аад, тархияа түүдэгтэ шаран шаран, шархияа шаралсажа һууналтай. Хатаахашбы... Тиигээ һаа, мэзл, орой дээрэхидээ орооһоной багтаха онгорхойгүй юм һэн ха юм, аа-а... — гээд эльгэ хатан энеэшэбэ. Эндэ Цырен-Дондогшье шархияа харанхы руу шэдэжэрхёод, хүльбэржэ, хүлөө хайшажа байгаад бусадтай хамта эгшэтэрээ энеэбэ. Ушарынь тэрээндэ һүүлшын үгэнүүд тон хүлеэгдээгүй байгаа ха.

— Зай, унтагты саашаа, үглөөгүүр бодохо дурагүй болоод байха аад, эртээр унтажа үгэхэгүйт,, барнаагууд. Цыден-Дамба өөрөөш унтал даа саашаа, эдэниие бү гааруулал даа, — гэжэ унтаридаа ороһон үбгэдэй хэншьеб гүбэрбэ.

— Эдэшни эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, үхибүүд хадаа ондоол байна даа. Шууялдажа, шалаагаа тараажа һууг лэ, нэгэ бага, юун болоо һэм, —гэһэн Пүнсэг ахайн үгэнүүд хүнжэл соохоо дуулдана.

— Һарамнай мүнөө хэдышье боложо байгаа юм... Иигээд үшөөл бороогүй байгаа һаань, үбһэн һайханаар абтахал һэн ха даа... Булагай харгы Ганинай бууса хоёрто ёһоорхон һүринүүд бодобо даа,— гэхэ мэтэ үгэнүүд саг зуурын аалин байдалда харанхы отогой энэ, тэрэ буланһаа элихэнээр соностожо байба.

— Үшөө һар-пар энеэлдээд үзэгты даа... Онгорхой сооннай юу хээн байхал байха. Хамаг тулхабаагай юумэ энэ шара Дамбииһаал гараха, шүдхэрш ямар онго һобингоо оруулаад, хатааһан шархи дурдаба гээшэб, — гээд Цырен-Дондок, энеэдэһээ барижа ядан, һэл-һэл гэхэ юм. Тиигээд: — Нээрээшье шууянгүй байяа даа. Энэ, Мани-Дариимнай баабай нэгэ һонин ушар үдэшын сүлөөдэ хөөрэжэ үгэхэб гээ һэмнай, — гэбэ.

— Нээрээ, нээрээ, — гэлдэжэ бусадынь һэр-мэр гэлдэбэ.

— Генералай папаахын мухариһан тухай хөөрыт, — гэбэ Дамби.

— Үгы, үгы, тэрэ нагаанай аманай өөр руутнай гурба дахин забдан шагаагдажа байһан тухай, одоолшье «шархиин» асуудалай гараад байһан тухай эдэ хүйхэрнүүдтэ хөөрөө һаатнай зүйтэй һэн ха, вообще то, — гэжэ Цырен-Дондок нёдондо өөртөө һонирхогдоһон тэрэ хөөрөөе дахин шагнаха дуратай хэбэртэй дурадхаба.

— Дайнда үзэһэн эгээл аймшагтай ушар тухайгаашье... — гэлдэбэ хүбүүд.

Цыден-Дамба ахатан нюргаар набтаршаг, шүрбэһэлиг, саб гэмэ хүдэлэсэтэй хүн. Морин сэрэгэй һургуули гаража, дайнай эхинһээ һүүл хүрэтэрнь фронтдо ябаһан юм. Удаань нютагаа ерээд байха үедөө газарта хаяһан малгайгаа мориной хатар дунда һөөргэнь шүүрэжэ абадаг эдитэй байгаа. Үхибүүдһээ хашархагүй. Тэдэнэртэйл шууялдажа бахаа ханадаг хүн даа.

— Айха сошохо хоёрнай тад ондоо зүйл гээшэ, — гэбэ тэрэ, — дайнда айлтагүй ябадал гэжэ байхагүй. Тэндэ хуул аймшагтай ааб даа. Теэд ходо айжа, үдэрэй арба үхэжэ ябаха табисуур баһал байхагүй юм. Тиимэһээ хүн гээшэ үхэлэй аюулда дүжэршэдэг ёһотой даа. Сошохо, бэрд гэхэ гээшэмнайл ойлгогдоогүй гэнтын ушарта үзэгдэдэг ёротойхон лэ юм шуу даа. Хүн болоһооршье, дүрбэн жэлдэ ябаһан баруун дайндашье сошоогүйгөө энэ нютагтаа ерээд байхадаа үзэһэн хүм, — гэбэл даа.

«Хаана, хэээ, юун болоһон байгааб!» — гэһэн асуудалтайгаар хүбүүд бэе бэеэ шэртэлсээд абаба.

Энэ үедэ аалин байдал мүн лэ тогтожо, Цырен Дондок һүлэмхи болоһон түүдэгэй гэрэл альгануудаараа халхалан. Һалхинда хүүеһэн арын мододой шэб харанхы зүг тээшэ шагнаархажа хараад, мүрөө хабшажа:

Энэ, юрэдөө, юун гэһэн зүдэрүүгээр, үнэһөө худхажа һууна гээшэбибди. Ойн орбон соо байгаад, гэшүүһээр гандаа бэшэ юм һаа, галаа нажимаалаяа, нүхэд!..—гэжэ дөрьбоотойгоор бажаганаба. Уданшьегүй түүдэг һэргээгдэжэ, абьяастайгаар тас-няс гэн, ошо сэсэргэн дүлэтэбэ.

— Зай, юун болоһон юм,— гэжэ хүбүүд доро дороо гал тээшээ дүтэлбэд.

Цыден-Дамба ахатан тамхияа аһаагаад:

— Табяад онуудта һэн даа, —гэжэ хөөрөөгөө эхилбэ. — Би тиихэдэ үбһэшэдэй моришон ябааб. Тэрэ үедэ тракторaар үбһэ хуряаха гээшэ үзэгдөөгүй байһан юм ааб даа. Тиимэһээ бригадамнай хүн зоноор, унаа морёор олон байдаг юм һэн. Дүшөөд толгой моридоо захадажа, Буламай боролжоор, Бүтүү, Хүреэтын нугаар манажа хонохоб. Үһээ бороотой зун ходоржо байгаагша һэн. Нэгэтэ, бүгшэм, бороогой орохын урда үдэшэ, моридоо тала тээшэ, сэлгеэн руу гаргаха гэжэ бодобоб. Боргооһон, табгай сагаан ааяжа байгаа юм һааб даа, тиигээдшье тэрэ багай посхоод зубшаһан сабшалан хэнзэлэнхэй юм һэн.

Моридоо туужа, Бүтүүгэй хаалтын баруун тээхи Ямаанай буусада хүрэхэдэм, тугаарай Хүреэтые уруудан харлажа ерэһэн аадарай түрүүшын дуһалнууд хүндөөр унажа эхилбэл даа. «Зай, иихэдээ энэшье хүнэгөөр адхахань гээшэ, буусын гэртэ орожо хорохо болоо», — гэжэ бодобоб. Ехэ үһатай аадаршье шааяжа захалба даа. Сахилгаан соогуур моридоо харахадам, голой шугын захада бөегнэрэн жэдэшоод байба. Мориёо шүдэрлэжэ табижархёод, эмээлээ тэбэринхэй гэр тээшэ дугшабаб. Шэб харанхыда нюдэ һаргамаар сахилгаалхадань, мүнөөхи үбэлжөөнэй гэртэ дүтэлһэнөө ойлгобоб. Сонхынь хоёр хооһон нүхэнүүд харлаад, гэрынь сахилгаанай гэрэлһээ юм һэн гү, юундэшьеб хүхэ үнгэтэйгөөр ойндом хадуугдаад хиба. «Ягаа үзэмжэгүй, хохимоин шэнжэтэйгээр харагдаба гээшэб», — гэжэ бодоһоор, гэшхүүр дээгүүрнь бүдэрэн барин, дүрөөгөө ханхинуулһаар үүдэнэйнь барюул бэдэрэн тэмтэржэ байбаб. «Хаагуураа нээгдэдэг һэм даа»,—гэжэ байгаад.

— Орохотнай гээшэ гү?.. — гэжэ хүбүүдэй нэгэн һанаа алдаба.

— Тиигэһээр байтараа дээхэнүүр хадаатай гонзогор һур барюул оложо, татан оробоб даа. Үдэрэй наранай ульһа бариһан гэрэй шииггэй амин абаһгаар мэдэрэгдэбэ. Газаа шааяжа байһан аадарай шэмээн тэрэ хоёр сонхоор нэбтэржэ, гэрэй хооһон, харанхы углуунуудһаа дабтагдан сууряатажа, шэбэнэжэ байхадал гэбэ. Түргэхэн ябаад пеэшэнэй баруун тээ гаража, эмээл, тохомоо хаяжархибаб. Эгээл тэрэ хирэдэ пеэшэнэй саадахи зүүн хойто буланһаа юуншьеб хангиржа, жэнгиржэ оробол даа. Юунэйшье боложо байһые ойлгожо ядан, амияа татащоод байха үедэм, палааха дээгүүр нюсэгэн хүлнүүдэй дэбхэршэхэнь дуулдаад, хуухын үһэнэй арбайтар эхэнэр хүнэй ори хуугай намайе дүлиирүүлжэрхибэл даа. Бишье бүхы шадалаараа хуугайлаад лэ, соохор мэдээгээр сонхо дээрэ гарашанхай, һэгээ ороходоо, хазаар, ногтошьегүй шүдэртэй морин дээрээ һүхиржэ, хоёр хүлөөрөө ээлжээ эхигүй нэшэжэ һуубаб. Аадар шааяжал байба. Мүнөөхи хангирһан, хуугайлһан абяамни баһал газаагуур зэдэлжэ байба. Эгээл энэ үедэ ехээр сахилгаалжа, тэрэнэй гэрэл доро хоёр гараа дээшэнь үргэнхэй хүнэй зүүн урагшаа шугы руу оог хуугай табин гүйжэ ябахые обёорбоб.

— Нээрээһээ хүн байгаа гээшэ гү, тэрэтнай... Хэн байгаа гээшэб?... гэжэ хүбүүдэй нэгэн түргэхэн асуугаадхиба.

— Хүн ааб даа. Тэрэ үеэр манай эндэ нэгэ ухаагаа мууданһан наһажаал һамган хаа-яа зунай элдин сагта зайжа ябадаг һэн даа. Би урда тээнь тэрээн тухай дуулаһаншье һаа, хаража үзөөгүй байгааб. Тиигээд лэ аадарта намнуулжа хооһон буусын харанхы гэр соо «золгоходоо», бэе бэеэ сошоожо, тэрэм үүдээр тэмтэрэн, бинь сонхоор дэбхэрэн хоёр тээшээ соохор мэдээтэйнүүд хиидэжэ гараһан байгаабди. Тэрэ хөөрхыш даа, хооһон буусада хонодогоороол хоножо байгаа юм һаабза.

—Ямар юумэеэ хангиргажа ябадаг байгаа юм даа?...

— Консервын баанхануудые дээһэндэ үлхэжэ бэлхүүһээрэе уяад ябадаг юм һэл дөө. Ехэл үбшэндэ баригдаһан байгаа юм һаабза...

— Мүнөө амиды ха гү, хаанахи хүн байһан юм даа,—гэбэ бухалшан Балжар.

— Яахашни гээшэб, байл даа! Дөө, бил һаа, бурхан зүг. Буугааршье туулгаа һаа харанхы, хооһон гэртэ орохогүй байнаб, тиимэ бэшэ гү, юрэдөө, — гэжэ Цырен-Дондок асууһан шэгтэйгээр үетэнөө хараад, нюдэдөө эригэшүүлбэ.

— Үгы, үгы, тэрэ, түрүүн... түрүүн утуу-даа модо бэряад онгоошхыень гамгүй наншаха байгаат, тиигээ һаа. тиимэ ехээр таниие айлгангүй тэрэ һамган гүйжэ ябашаха байгаа, — гэжэ бухалшан Балжар бодолгото болобо.

— Һэ, тиимэ һанаанай юумэ байдаггүй юм, зай гү? —гэбэ хэншьеб.

— Дабаанай саадахи нэгэ нютагай һэн хаш даа. Һүүлдэ үбшэнһөө эдэгэжэ, аргагүй һайн һуудаг болоо гэжэ дуулдагша бэлэй, — гэбэ Цыден-Дамба ахатан.

— Вот, вот! Тэрэ һамган урданы ямар нэгэн юумэнһээ ехээр айһандаа үбшэн болоод, тэрэ, танһаа сошоһондоо элүүр болошоһон байгаа байна. Тиимэрхүү ушар байдаг юм гэжэ нэгэ тээ дуулаа һэмби, — гээд, шэмээгүй һууһан хүбүүд соохоо Дамбии ама гараба.

— Болоо гүб даа тээ... Зобохысоо зобоһон хүн байгаа гээшэ гүбүү, — гэжэ Цырен-Дондок бодолгото болоһон янзатай гүбэрбэ.

— Хүн гээшэ юумэнэй ушар удха ойлгоогүй байһанһаа эхэнхидээ айдаг гээшэ. Сошолго — ондоо. Сошоод айжа ябалтагүи, тэрэнэй ушар удха тайлбарилаадхиха хэрэгтэй. Мүнөөнһөөл алибаа ушарта зүрхэеэ доро даража, түбшэн ябажа һураха, эрдэм номһоо ехэ юумэ халмажа абаха ёһотой бэшэ гүт даа... Зай, нүхэд, нойроо һамшаажа һуунхаар «ноохойдоо» орожо, үргэһэеэ абая даа, эртэ бодохо зон ха даа, — гээд, Мани-Дариин баабай һууриһаа бодобо.

...һүниин тэнгэй ойртожо байхада, сабшагдаһан холын нугануудһаа сэсэгүүдэй хангалтай бүлеэн һэбшээн буужа, һаяхан залирһан түүдэгэй сагаан бурма үрхирүүлэн, үшөө ууяжа хэбтэһэн сусалнуудые үлеэгээд, арын мододой оройе үлгыдэн шааюулжа хоногшо бэлэй.

ШЭНЭ НОМУУД

«...ЭЭРСЭГ». Буряадай комсомолой шангай лауреат, ... шүлэгшэ Галина Раднаевагай ээлжээтэ номынь нигэ... нэрлэгдэнхэй.

...эрсэг эрьелдэнэ
...нхэ сагайм дуу дуулан.
...таһаниинь урдана,
...гсаатанайм утын замые эбхэн...
...та наһа,
Удаан жаргал хүлеэгээд ялалай.
...нхэ мүнхэдөө
...эрсэгтэл дэлхэйм эрьелдэжэл байһай.

Поэтесса юрэ борын үзэгдэлһөө юрэ бусын удха ша...тай юумэн хүрэтэр уянгалан бэшэнэ. Эб найрамдалые ...н хамгаалха энэ үеымнай эгээл шухала хэрэгтэ ао...лагдаһан, орон нютагаа магтаһан, хүнэй зүрхэ сэдь...ай тон нарин хүдэлөө харуулһан шүлэгүүд сүтлүүл...эй соо оруулагданхай.

«НАРАН СЭСЭГ». Уншагшадта мүн лэ мэдээжэ бо...һон уран шүлэгшэ Дулгар Доржиева шүлэгүүдэйнгээ ...ердохи номые иимэ нэрэтэйгээр хэблүүлэн гаргаба.

Эхэ тоонто нютаг, эльгэлэн түшэглэхэ эжэл нүхэд, мүнхэдөө һайхан инаг дуран, Эхэ оронoo энхэрэн дурлаха сэдьхэл тухай автор энэ ном соогоо бэшэнэ.

Номой нэрэ зүүһэн «Наран Сэсэг» гэһэн поэмэ дотор дайн байлдаата хатуу шэрүүн он жэлнүүдтэ һаалиншаар ажаллажа гараһан Соелмаагай образ байгуулагданхай. Мүнөө хүгшэн эжы болоһон Соёлмаагай сэдьхэлээ ханан энхэрхэ, энэ дэлхэйдэ эгээл һайхан эрдэни мэтээр үзэгдэдэг хүн—аша басаган Наран Сэсэгынь болоно:

Наран Сэсэгээ тэбэрижэ,
Наһамни — энэ, — гэжэ домоглоо...
Сагай урасхалай толи —
Сагаан талын булагай
Эрьедэнь дуугай һууһан
Эмгэйн шарай толотоно...
Дэргэдэнь Наран Сэсэг
Һэргэлэн хүхюун зогсоно.

«ЭХЫН ЭНХЭРЭЛ». Иимэ нэрэтэй түрүүшынгээ номые хэблүүлһэн Галина Базаржаповагай шүлэгүүд соо түрэл нютаг, баян хангай байгаали, эхэ эсэгын нангин уялга, эхэнэр хүнэй хуби заяан тухай мүрнүүдые уншанабди. «Эхын түрэһэн нютаг эхин дуунайм аялга», «Уран шүлэгни үе сагтай хүтэрэлдөөд...», «Эхэнэр түрэһэндөө гуниглана бэшэб», «Байгаалитаяа барисаатайб», гэһэн бүлэгүүдһээ бүридэһэн уянгата шүлэгүүдэйнь согсолборн соо авторай имагтал уян нугархай, сэдьхэл дайран хүлгүүлмэ шэнжэтэй мүрнүүдые һайшаан дэмжэхэ зуураа саашадаа бүри эршэтэйгээр ажаллан ургахыень хүсэхэ байнабди.

С. Маршак. «МАТАРХАЙ ҮЙЛСЫН МАРТАМХАЙ». Совет мэдээжэ поэдэй энэ шүлэгые бүхы багашуул бүри хүүгэдэй саадта ябахаһаа мэдэхэ болонхой гээшэ. Мүнөө поэтесса Цырендулма Дондогой энэ шүлэгые шадамар уянаар оршуулжа, балшар багахан уншагшадтаа бэлэглэбэ:

Һүлэр хүн даа, мартамхай,
Һуудаг үйлсэнь матархай!

Дурсагдагша шүлэгһөө гадна, С. Маршагай бусадшье мэдээжэ болоһон зохёолнууд ном соо оруулагдаа гэбэл: «Тэнэг заахан хулгана» (онтохон), «Мороженo», «Түймэр», «Түхэреэн жэл», «Дугаа һолонго».

«ФОРТЕПЬЯНО ДЭЭРЭ НААДАХА ЗОХЁОЛНУУД». Мүнөө хүдөөгэй һуурин газарнуудаар нээгдээд, эдир хүгжэмшэдые һургажа байдаг тусхай һургуулинуудта туһаламжа болгогдон, энэ ном хэблэгдэбэ. Урда жэлдэнь «Баяан дээрэ наадаха зохёолнууд» гэһэн республикымнай композиторнуудай согсолбори гараа һэн гэжэ һануулая.

Манай буряад композиторнуудай бэшэһэн зохёолнууд шэнэ ном соо согсологдонхой. А. Андреев, Ж. Батуев, Ю. Ирдынеев, Б. Цырендашиев, С. Шагдаров болон бусадай зохёолнууд тэндэ бии.

В. НАМСАРАЕВ,
Буряадай номой хэблэлэй ахалагша редактор.

Дүлэтэ жэлнүүдэй баатарнууд

АШАНАРЫНЬ ОМОГОРХОНО

Хяагтын «Ленинское Знамя» газетын редакцида Сталинградтахи байлдаанда хабаадагшадтай уулзалга үнгэргэгдөө. Тэдэнэй дунда эгээл наһажаал, эгээл олон жэлдэ алба хэһэн, дүрбэн жэлэй дайнай гал дүлэн соогуур ябажа ерэһэн Бабасан Цыренжапович Цыренов байба.

Бабасан Цыренжапович мүнөө 73 наһаяа гэшхэбэ. Гэбэшье үбгэжөөл хүнгэн сарюун, дайн байлдаанда хабаадаһан сагуудаа бултыень һанадаг, хаанашье болоһон уулзалгада хабаадалсажа ябадаг юм.

Үнгэрһэн уулзалга дээрэ Бабасан Цыренжапович Сталинградтахи байлдаанда хабаадаһан тушаагаа нигэжэ хэлээ:

— «Би холодо добтолхо бомбардировщик самолёдой стрелок-радистаар ниидэдэг байгааб. Сталинград шадар 6 дахин эльгээгдэһэнээ элеэр һананаб. Бидэ ходо шахуу һүни добтолго хэгшэ һэмди. Тэрэ ехэ байлдааһаа булта экипажаараа амиды мэндэ бусаабди».

Бабасан Цыренов хамта 650 час гэхэ гү, али 144 дайшалхы ниидэлгэ хээ гэһэн баримта Хяагтын музейдэ хадагалагдаһан сэрэгшын намтар соо хэлэгдэнэ. Эндэ һонирхолтой олохон документнүүд, тэдэнэй тоодо дайшалхы ниидэлгэнүүдэй тоо, баримта, бортовой журнал, албанай характеристикэ элдэб үнэмшэлгэнүүд, самолёдоо тушааһан акт бии.

144 ниидэлгэһээ зургаанинь лэ үдэр, бэшэниинь гансал һүни. Зуун дүшэн дүрбэн ниидэлгэ... Цыренов немецүүдэй бүлэг сэрэгүүдые бомбодолсоо, тэдэнэй баазануудые, түмэр харгынуудые, самолёдуудые буудаха гэхэ мэтэ тоогүй олон добтолго. Бабасан Цыренжапович хоёр дахин фашистнуудай өөһэдынь эшээн руу ниидэлсээ. Тиихэдээ Инстенбург городой сэрэгэй промышленна шухала объект бомбодолсоо...

«Ахалагша сержант Цыренов Бабасан Цыренжапович 1944—1945 онуудта Минск, Ригэ, Мемель. Будапешт, Данциг, Кенигсберг, Берлин, Семнеменде, Зүүн Пруссиин бүлэгые. Берлинһээ зүүлжээ немецүүдэй обороно бута һамна сохилсоһоной түлөө Главнокомандалагша нүхэр Сталинай арбан баяр баясхаланда хүртөө» — гэһэн үнэмшэлгэ уншанаб.

Бабасан Цыренжаповичай баатарлиг алхамууд энэ тэдыгээр хизаарлашана бэшэ. Нэгэтэ дайшалхы ниидэлгын даабари амжалтатай дүүргэнэд, бусажа ябатараа гэнтэ үүлэнэй саанаһаа табан «Мессершмит» түхэлэй самолёдуудые тэрэ обёорбо. Ялатай гээшэб? «Тэдэнэр манийе гү, али бидэнэр тэдэниие...» гэһэн бодолдо гансата абтан, Бабасан Цыренов пулемёдоо шууд түргөөр залаадхиба. Агаарай байлдаан болошобо. Халуун энэ тулалдаанда Брысевэй экипаж (командир) илажа гараа — 2 «Мессершмит» хосорон һалаа һэн.

Энэ баатаршалгынгаа түлөө Бабасан Цыренов Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи шатын ордендо хүртөө бэлэй.

Манай лётчигуудай урда командовани ондоошье орёо зорилгонуудые табидаг бэлэй. Жэшээлхэдэ, ойлгууламжын хүдэлмэридэ хабаатай хуудаһануудые тарааха даабари абадаг байба. Тэрэ хэрэг стрелок-радист Цыреновтэ даалгагдагша һэн.

Бабасан Цыренжапович Сураж город дээрэ 5000 хэһэг, тиихэдэ Витебск руу 12.000, Идрица дээрэ 15200 хэһэг уряалай хуудаһа шэдэһэн байна.

...Нэгэтэ бензин дууһажа, экипаж (гурбан хүн) Финляндиин газар дээрэ бууха баатай болоо һэн. Һүбэлгэн ухаатай штурман Даниленко сохом унахаяа мэдэжэ, уһатайл газарта бууха гэжэ оролдоо бэлэй. Доошоо шэртэхэдэнь — нэлэнхы ой тайга. «Соохорлон харагдаһан нуур лэ хүрөө һаа амиды үлэхэбди» — гэжэ нүхэдэй сэдьхэһээр ябатар ой модонуудай оройнууд жэрылдэн харагдажа эхилбэ.

Гэнтэ няд-тад гэһэн абяанай соностохонь элеэр дуулдаба. Мэдээ ороходоо — нуурай уһан соо унаһанаа тухайлбад. Юунэй болоһониие тайлбарилан хэлэхэдэ, самолёдынь нэгэ даляараа 25 сантиметр бүдүүн нарһа хуха мүргэһэн байгаа ха. Бабасанай нүхэдөө харахадань: штурман нюурайнгаа шуһа аршажа һууба, командирынь оборготонхой, өөрынь хоёр шүдэн унанхай.

— Арай ёохон гэжэ самолёдһоо гарабабди. Уһанай гүнзэгынь — хоолойсоо. Буу, планшет, компас, час, бортпаёк гэхэ мэтээ абаад, өөһэдынхидөө бэдэрэн, 7 хоногой туршада тоориһэнэй һүүлээр нүхэдтэеэ уулзаа һэмди, — гэжэ Бабасан Цыренжапович дурсадаг.

Б. Ц. Цыренов түрэл нютагтаа, гэр бүлэдөө 1945 оной һүүл багаар бусажа ерэ. Тэрэ дээрэ дурсагдаһан орденһоо гадна хэдэн олон медальнуудаар шагнагданхай.

Бабасан Цыренжапович гэртээ бусажа ерээд, Хяагта городой олон эмхи зургаануудта хэдэн арбаад жэл аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаа, үйлэдбэридэ шалгарһанайнгаа түлөө нэгэнтэ бэшэ һайшаал-магтаалда хүртэһэн байна.

Бабасан Цыренжапович мүнөө 5 үхибүүдэй эсэгэ, 13 ашанартай болонхой. 50 гаран жэлые хамта дабажа ябаһан үсынгөө нүхэр Должима хүгшэнтэеэ элүүр энхэ һуудаг, ябаһан ябадалаараа, үрэ хүүгэдэйнгээ, аша гушанарайнгаа зол жаргалаар омогорходог.

А. МОЛОНОВ.

ЮУГЭЭР ҺОНИРХОДОГ

МИНИИ НАЙДАМТАЙ НА...

Киргизэй хада ууланuудта олдоһон хабсагай байсын зурагуудта даляа дэбиһэн шубууд харуулагдадаг. Киргизүүдэй ажабайдалда шубууд шухала һуури эзэлдэг байгаа. Бүргэд, элдэб түрэлэй харсаганууд шандага, үнэгэ агнахын тула һургагдадаг һэн. Бүргэдэй туһаламжаар агналга тухай арадай үльгэр домог соо хэлэгдэдэг, киргизүүдэй байрын түхэл шэнжэ болодог хүшэгын угалза хээ баһал тэрэниие элирхэйлдэг байна.

Хэн мэдэхэб, багша Качкын Исмаиловай холын үг гарбалынь бэрхэ кушчу-бүргэдшэн байжа, мүнөө тэрэнэй шубуугаар агнаха шуналынь үг дамжажа ябаһан урдын заншалай үргэлжэлэл байхадаашье магадгүй... Элдэб юумэн байхадаа болохо. Зүгөөр Качкынай намтар ондоогоор эхилээ һэн. Эртэ эхэ, эсэгэһээ гээгдэжэ, бүлэ соогоо аха заха байһан туладаа дүүнэрэйнгээ түлөө һанаа зобохо ушартай болоо һэн. Качкынай урган ехэ болоходо, бэрхэ адуушан болохо гэжэ бултадаа тоолодог байгаа. Тэрэ зарим нэгэ ехэ хүнһөө үлүүгээр мори ургалдаг, хэршье дошхон байбалнь, тэрэнээ тэргэдэ гү, али эмээлдэ һургажа шададаг һэн. Мори урилдаанда хабаададаг, арбан зургаа хүрэхэдөө зүрхэтэй, зоригтой, эрэ хүнэй хүсэ шадал хэрэгтэй «ямаа буляалдалга» гэжэ арадай наадаанда хабаадалсаба. Качкын эмээл моритоной обооролдожо байһан газар руу сахилгаан түргөөр шуумайн орожо, ямаанай бэе һуха татан абаад, һалхинһаа түргөөр саашаа харайлгажа, эрьюулэгшэдһээ зугадан тэрьедэдэг һэн.

Теэд залуу хүбүүн адуушан болоогүй. Һураха гэжэ шиидээ. Багшанарай институтда ороод, тэрэнээ дүүргэхэдээ, Иссык-Куль нуурай эрьедэхи түрэл Боз-тери нютагайнгаа һургуулида географи заадаг болоо һэн. Эндэл Качкын ан баридаг шубуудые гарай болгожо эхилээ һэн. Тэдэнэй абари зан наряар мэдэжэ абаа. Мүнөө Боз-теридэ Качкынһаа үлүү бэрхэ харсагашан үгы юм. Тэрэ ан баридаг шубуунай һайн мууень харахадаал мэдэдэг. Дальбараа байхадань хараад, хурдан далитай харсага болохо гү, али үгы гү гэжэ тэрэ алдуугүй хэлэдэг.

Качкын шандааһа шангатай. Тэрэ таха годиилгожо шадаха, тиин харсага бaряад, үбсүү болон хажуу талыень эльбэжэ байхадань, тэрэнэй гар хөөбэрһөө зөөлэн шэнгеэр үзэгдэдэг. Шубуунай дали доогуурнь «һиимэгэрхэн оохэн татаатай», тэрэниие үшөө нэгэ үдэр хооһоор бариха хэрэгтэй гэжэ тэрэ хургануудаараа тодорхойлдог. Мушхуу түгсүүл дээрэ һуугааша хоёрдохи харсагые бариһанайшье үлүү, тэрэ хахад һара соошье хулгана барихагүй...

Үбэлжэхээ ниидэжэ ябаһан шубуудые барихын тула орой намар харсагын сеткэнүүдые табидаг. Саячида (шубуу баригшадта) заримдаа урагшатай үдэрнүүд тудадаг — хаа-яа хоёр, гурба хүрэтэр харсага баригдадаг. Ехэнхидээ сеткэнүүд неделеэр хооһон байдаг юм. Тэсэмгэй саячи байхын тула сеткэнүүдэй хойноһоо хаража, үдэр бүхэндэ хэдэн часаар һууха хэрэгтэй.

Һүүлээрнь бариһан харсагаяа һургажа эхилдэг. Шубууе һургаха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг... мэргэжэл шад... эндэл шалга... һургаһан шуб... бэлэйтэй гар... гаад, намар... гашад түрүү... да гарадаг. ...дай һайндэр... жэл соо бэл... гансашье тэр... рин бүхы бү... айлнуудай һ... Юундэб гэхэд... нуурһаа ... һайхан юум... аал?... Тиигэ... дэг, тэрээндэ... хын аргагүй... шубуудтаяа ... да гараба ха...

Качкын И... спортын һайнд... гөө арга ш... дуудай стад... дром дээгүүр... дэ дахин ша... ломуудые аба... най һанахад... өөрынгөө һур... тай хадада ... гээшэ юунтэ... бэшэ байдаг.

Исмаилов һ... натуралистна... хидхээ. Тэдэн... гуулиин 2,5 ... үгтэнхэй. Тэ... рикос, слива... болоходо үль... ги гоё һайха... ургадаг клу... рэгдэнхэй. А... хэр угай омо... болохо зэр... байгаалида ... мүүжүүлхын ... тагайнгаа гоё... ли харуулхы... һурагшадтай... Шаниин һүм... гарадаг юм.

Кадыр О...
АПН-эй ко...

КАТИ КОВАЧ ДУУЛАНА

Венгриин Арадай Республикаһаа гастрольдо ерэһэн мэдээжэ дуушан, артистка, эстрадна дуунуудай уласхоорондын конкурс болон фестивальнуудай лауреат Кати Ковач Улаан-Үдын концертнэ зал соо бэлиг шадабаряа харуулба. Олоороо сугларһан харагшад айлшанайнгаа гүйсэдхэһэн дуун бүхэниие халуунаар угтаа.

—Совет орондо гурбадахяа ерэбэб, — гэжэ Кати Ковач концертын һүүлээр хэлээ һэн. — Харин гурбадахи гастрольни хоёр һарын туршада үргэлжэлжэ байна. Би совет харагшадай, хүгжэмдэ дуратайшуулай үндэр эрилтэ мэдэдэгби. Москва, Иваново, Новгород, Фрунзе, Алма-Ата гэхэ мэтэ городуудта ябажа шэнэ программаяа харуулбабди. Гэхэтэй хамта репертуараа ябуул зуура ходо шэнэлжэ, шэнэ дуунуудые болон композицинуудые оруулнабди. Гастрольдо ябахадаа шэнэ шэнэ нютагуудые үзэнэш, һонирхолтой шэнэ аялгануудтай ушарнаш, шэнэ бодолнууд түрэдэг. Тэдэмнай композитор Лукач Ласло гэгшын аша туһаар дуунууд болодог. «Универсал» гэжэ инструментальна ансамбльтай байгуулагдаһаарнь хүдэлжэ эхилээб. Мүнөө бидэнэй 4 миндаһан бэшүүлэгдэжэ гаргагданхай. Тэрэшэлэн сугтаа ГДР, Куба, Нидерланды, Япон болон бусад оронуудаар гастрольдо ябажа, «Ямаха», «Сопот», «Алтан Орфей», «Нүхэдэй аялганууд» гэһэн конкурс, фестивальнуудта хабаадалсаа һэмди.

Тэрэнэй дуунуудые инструментальна рок-ансамбль «Универсал» дэмжэн наадана. Энэ хадаа бас-гитарист Ковачич Андраш, соло-гитарист Лукач Ласло, ударник Борзо Аотьилло, клавишна Капитань Габор, ритм-гитарист Зволенски Ференс гэгшэд болоно.

Кати Ковач шэнэ дуу хангюурдахынгаа урда тээ ород хэлэн дээрэ удхыень тайлбарилжа үгэнэ. Дуу найруулан зохёогшодой хүсэл бодолыень, түхэл маягыень хүсэтэй нугархай ганса хоолойгоороо тодорхойлхоһоо гадна, дуунайнгаа абари зангые мимикээр, элдэб янзын үйлэ хэрэгые тааруулан элирхэйлнэ. Жэшээнь, «Рояль», «Рок-хэшээл», «Ежи», «Будильник ба би» гэһэн дуунуудые гүйсэдхэхэдээ үгэнүүдыень өөрынгөө байдалаар тодорхойлон харуулна.

Венгриин жаргалтай шэнэ ажабайдал тухай, түрэл нютагаа хүгжөөн һалбаруулжа байһан хүнүүд тухай дуунууд соогоо хөөрэнэ.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

Профсоюзай Буряадай областной Советэй уран һайханай союзууд хоорондохи байшангай дэргэдэ клубай хүдэлмэрилэгшэдэй һургуулиин ээлжээтэ хэшээл үнгэрбэ. Городой болон районуудай соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эндэ хабаадалсаа. Облсовпрофой киногой талаар соведэй түрүүлэгшэ А. Е. Совгир «Киногой талаар хангалгые ба кино буулгаха дуратайшуулай бүлэгүүдые эмхидхэлгэ» гэһэн элидхэлые сугларагшадта уншаа. Һайн дуратанай нэгэдэлнүүдэй, клубуудай, дискотекэнүүдэй хүдэлмэриие ВЦСПС-эй шалгаһан дүнгүүд тухай, мүн лэ тэдэнэй хүгжэлтын хараа шэглэлнүүд, түхэлнүүд тухай уран һайханай союзууд хоорондохи байшангай ахалагша методист О. Д. Агнаева мэдээсэбэ.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулһан хэмжээ ябуулгануудта туһаламжа болохо уран зохёолнууд, репертуарна суглуулбари болон сценаринуудые библиограф Т. А. Петрова соёлой хүдэлмэриин эдэбхитэдтэй танилсуулаа. Авиационно заводой «Рассвет» гэжэ соёлой байшангай директорэй орлогшо С. П. Емельянов өөһэдынгөө ябуулдаг хүдэлмэри тухай сугларагшадта хөөрэжэ, дүй дүршэлөө хубаалдаа.

«Уран һайханай хүдэлмэриие улам хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоол тушаа байшангай директорэй орлогшо Г. А. Емельянова үгэ хэлэбэ.

О. ДАШИЕВА.

СОЁЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД ҺУРАНА

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

МАДРИДТАХИ УУЛЗАЛГА

МАДРИД. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалаар нийтэ Европын зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Мадридтахи уулзалгада хабаадахала СССР-эй делегаци эндэ ерэбэ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. Г. Ковалев тэрэниие толгойлно.

Мадридтахи уулзалгые бүтэмжэтэй һайнаар түгэсхэхэ хараа түсэбүүдэй үшөөл тоопсо харуулагдаагүй олонииннь халагламлар гэжэ тэрэ эндэ ерэмэгээрэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлһэн байгаа. Гэбэшье февралиин 8-да эхилһэн Мадридтахи уулзалгын үедэ үгээ онлголсохо арга бии байна. Нийтэ Европын зүблөөндэ хабаадаһан бүхы гүрэнүүдэй аша тупада харюусаһан дээрэһээ Мадридтахи уулзалга амжалта туйлаха аргатай. Энэ уулзалгын һайн үрэ дүнгүүдые үгэхынь тула нэн түрүүн Мадридтахи хуралдаан дээрэ ямаршье ашаг үрэгүй хёмороо зүришэлдөө үүдхэлгые, дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгые, бусадта яашье таарахагүй дурадхалнуудые оруулдаг ябадалые зайсуулха шухала гэжэ тэрэ хэлээ.

Тодорхойлон хэлэбэл, уулзалгада хабаадажа байһан бүхы гүрэнүүд политическэ хүсэл эрмэлзэлгэй байһанаа харуулха ёһотой гэжэ Совет делегациие толгойлогшо тэмдэглэбэ. Советскэ Союз болон аха дүү социалис оронуудта иимэ хүсэл эрмэлзэл бии. Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй Прагада баталагдан абтаһан Декларации дотор тэрэ тодорхойгоор найруулагдаһан байгаа.

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭ БАТА ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХА

ПРАГА. Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй Прагада баталагдан абтаһан Политическэ Декларации соохи гадаадын политическэ шэнэ үүсхэлнүүд эб найрамдалые бэхижүүлхэ, дайнай аюулые зайсуулан сараха, дэлхэйн элдэб районуудтахи, тэрэ тоодо Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилые һуларуулха талаар шухала удха шанартай байна гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй президент Г. Гусак хани ёһоной албанай хэрэгээр ЧССР-тэ ерээд байһан ЛКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Ж. Хауи түрүүтэй Ливанай Компартиин делегацитай уулзалгын үедэ тэмдэглэһэн байгаа.

США-гай империализмын тухиралгаар Израилиин Ливанда зүрюу харша ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһээр байһан ушарые хоёр тала эрид буруушаагаа. Булимтаран эзэмдэгдэһэн бүхы араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые дары гаргаха, Ливанай газар дайдын бүрин бүтэн байлгые, бэеэ даaһан байдалые хангаха шухала гэжэ тэдэнэр хэлэбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ бата бэхи, үнэн зүб эб найрамдал хангахын түлөө араб арадуудай тэмсэлые КПЧ бүхы чехословак арад саашадаашье дэмжэхэ юм гэжэ Г. Гусак мэдүүлээ.

СПОРТ

ҮЙЛЭДБЭРИИН ТҮРҮҮШҮҮЛ УРИЛДАХАНЬ

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай спортын зал соо үйлэдбэриин командирнуудай спартакиада үнгэргэгдэбэ.

— Хотын предприятинуудай үйлэдбэриин командирнуудай дунда Улаан-Үдэ хотын физкультура, спортын комитедэй үүсхэлээр жэл бүри үнгэргэгдэдэг болоһон спартакиадада олон тоото спортсменүүд хабаадалсажа эхилээ. Мүнөө зургаадахияа боложо байһан энэ спартакиада Бүхэсоюзна ГТО-гой комплексын «Согтой һэргэлэн, элүүр дорюун байлга» гэһэн табадахи шатын уряа доро үнгэргэгдэнэ. —гэжэ тус комитедэй түрүүлэгшэ А. С. Зангеев хөөрэнэ.

Жэл бүри үнгэргэгдэдэг болоһон спартакиадын зорилго хадаа үйлэдбэриин бригада, звено даагшанарые, халаанай мастернуудые физкультура, спортдо, ГТО-гой комплексын нормо тушаалгада олоорнь хабаадуулха болон эдэнэрэй дундаһаа эрхим командануудые тодоруулха гэһэн зорилготой. Тиимэһээ энэ спартакиадада хотын предприятинуудһаа олон команда хабаадаһан байна.

Программын ёһоор, мүрысөөнэй түрүүшын үдэр столой теннисээр болоһон наадаанда 13 команда хабаадаа. Эндэ үнгэрэгшэ жэлэй чемпион — Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой суглуулагдамал командын гэшүүд түрүүшын уулзалгын дүнгөөр дүрөэдэхи һуури эзэлээ. Энэмнай юу гэршэлнэб гэхэдэ, үйлэдбэриин коллектив бүхэндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө ехэ оролдолго гаргадаг, бэлэдхэл һайнтай спортсменүүд олошороо бшуу. Прибор-бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй суглуулагдамал команда эндэ мүнөөдөө түрүү һуури эзэлжэ гараба. Командынь бүридэлдэ тус нэгэдэлэй ахамад инженер Сергей Похлебаев, техническэ бюрогой начальник Александр Кушнарев, үйлэдбэриин мастер Валентина Дымбрылова гэгшэд оруулагдаһан байгаа.

Нарин сэмбын комбинадай, «Теплоприбор» заводой командануүд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Февралиин 6-да эдэнэр санаар урилдаа. Мүрысөөн «Локомотив» бүлгэмэй санын бааза шадар үнгэргэгдөө. Удаадахи — гурбадахи мүрысөөниинь сагаалса мэргэлэлгээр февралиин хорёодоор үнгэргэгдэхэ гэжэ хараалагданхай.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЖЕНЕВЭДЭ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД БОЛОБО

ЖЕНЕВЭ. Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай хөөрэлдөөнүүдэй үедэ СССР-эй ба США-гай делегацинуудай пленарна заседани февралиин 8-да эндэ болобо.

СИРИДЭ АЮУЛ ТОХЁОЛДУУЛНА

ДАМАСК. Агаарһаа добтолгодо шанга сохилто үгэхэ хүсэнүүдээ бэхижүүлхэ талаар Сири хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаба гэһэн шалтагаантайгаар һүүлэй үедэ Израиль Сиридэ аюул тохёолдуулһан хорото ябуулгануудые бэелүүлжэ захалба. САНА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, САР-ай правительствын түлөөлэгшэ энээн тухай мэдүүлһэн байна. Тиихэдээ Израиль Ливандахи сэрэгэй ябуулгануудаа улам үргэдхэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Араб оронуудта эсэргүү зэрхэг түримхэй политика бэелүүлхын тула израилиинхид айхабтар ехэ буу зэбсэг болон сэрэгэй техникэ абана. Энэнь Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда аюул тохёолдуулна.

Эдэ ябуулганууд Сиридэ зүрюу харша эзэрхэг түримхэй хэрэгүүдые үүдхэхэ гэһэн зорилготой байна гэжэ Сириин правительство араб болон дэлхэйн олониитын анхарал хандуулна. Эдэ бүхы эзэрхэг түримхэй бэлэдхэлгэнүүдые зайсуулан сараха талаар Сири шиидхэхы хэмжээнүүдые абажа байна гээд мэдүүлгэ дотор заагдана.

ЯДЕРНА БУУ ЗЭБСЭГГҮЙ ЗОНО БАЙГУУЛХА

ХЕЛЬСИНКИ. Европын хойто хубида ядерна буу зэбсэггүй зоно дары байгуулхын тула Шведи бүхы хүсэл оролдолгонуудаа гаргаха юм гэжэ ороной премьер-министр Улоф Пальме хани ёһоной албанай хэрэгээр Финляндида ошохоёо байһантаяа дашарамдуулан, Финляндиин журналистнуудта интервью үгэхэдөө мэдүүлээ. Европодо ядерна буу зэбсэггүй зоно байгуулха гэһэн Шведиин правительствын оруулһан дурадхал шухала удхатай байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Шведиин правительствын энэ дурадхалда Советскэ Союз һайнаар хандажа байһанаа мэдүүлбэ гэжэ У. Пальме хэлэбэ.

ГРЕЦИ ЗҮБШӨӨНЭГҮЙ

АФИНА. Грециин премьер-министр А. Папандреу США-гай президент Р. Рейгандэ бэшэг эльгээбэ. Турцида сэрэгэй туһаламжые хоёр дахин шахуу үргэдхэхые һанаашалһан Сагаан байшангай түсэбүүдые эрид буруушаажа байһанаа тэрээн дотороо мэдүүлээ. Хэрбээ Р. Рейганэй дурадхалые США-гай конгрессэй һайшаагаад байгаа һаань, 1984 оной финансын жэлдэ Турци 755 миллион долларой американ сэрэгэй туһаламжа абаха ёһотой. Энэ финансын жэлдэ иимэ туһаламжань 400 миллион доллар болоно.

ЛОНДОН. Турцида сэрэгэй туһаламжые ехэдхэхэ гэһэн шиидхэбэри Вашингтоной абаһанай һүүлээр США-гай ба Грециин хоорондохи харилсаан муудаа. Грециин талын һанамжын ёһоор, энэнь Балкандахи хүсэнүүдэй тэнсүүриие буруу һүргэхэ байна гэжэ «Таймс» газетэ бэшэнэ.

ТОБШОХОНООР

△ Улаан-Үдын 2-дохи, 13-дахи ГПТУ-нуудай, индустриально - педагогическа техникумэй спортын залнууд соо багшанар болон үйлэдбэриин мастернуудай дунда IX спартакиада үнгэргэгдэбэ. «Бэеын элүүр» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ арбан долоон команда хабаадаһан байна.

Мүрысөөн сагаалса буудалгаар, волейболоор, столой теннисээр үнгэргэгдөө. Спортын гурбан зүйлөөр үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн гаргахада, 13-дахи ГПТУ-гай (директорынь М. Г. Семенов, физкультурын багша В. Д. Кричек) команда түрүү һуури эзэлээ. Удаадахи хоёр һуурийе Селенгинск һууринай 22-дохи, Улаан-Үдын 2-дохи ГПТУ-нуудай командануүд эзэлһэн байна.

△Боксоор эдиршүүлэй дунда Рошаль хотодо Бүхэсоюзна мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ Россиин Федерациһаа гадна Казахай, Украиныг ССР-нүүдэй спортсменүүд хабаадалсаа. Манай республикаһаа энэ ехэ наадаанда хабаадаһан боксернууд һайн амжалтатай тоонто нютагаа бусажа ерэбэ. Жэшээнь, Хориин дунда һургуулиин һурагша Баир Тамжитов, Закаменскын дунда һургуулиин һурагша Олег Поличев, 11-дэхи ГПТУ-гай һурагша Цырен-Доржо Баянов, авиатехникумэй студент Олег Безродных гэгшэд 1-дэхи, Улаан-Үдын 36-дахи һургуулиин һурагша Павел Посохов 2-дохи һуури эзэлһэн байха юм.

△ Столой теннисээр Буряадай АССР-эй кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадан дүүрэжэ, чемпионоо тодоруулба. Эдиршүүлэй дунда өөр хоорондоо түрүү һуури буляалдагшад сооһоо республикын Гэгээрэлэй министерствын хүүгэдэй спортын һургуулиин нэгэдэхи разрядтай Владимир Буянов түрүүшынхеэ шалгаржа, чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ. Тэрэ нэгэ нэгээрээ наадахадаа эдиршүүлэй дундаһаа РСФСР-эй зонуудай чемпион болоһон, спортын мастерта кандидат Андрей Колмаковые 3:2 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Гурбадахи һууриие мастерта кандидат Руслан Ситников эзэлээ.

△ Ленинградай гүрэнэй университедэй ректор, урдандаа боксоор Олимпиин наадаанай чемпион болоһон Геннадий Шатковой шангуудта хүртэхын түлөө Ленинград хотодо болоһон Бүхэсоюзна наадан дүүрэбэ. РСФСР-эй һурагшадай суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаһан Павел Посохов эрхим амжалта туйлаба.

Улаан-Үдэ хотын 22-дохи һургуулиин һурагша Павел Посохов бүхэсоюзна энэ мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, мүнгэн медальда хүртэбэ. Мүнөө нютагаймнай хүбүүн һуралсал-һорилго Омск хотодо гаража байнхай.

ИРАК-ИРАНАЙ ФРОНТ ДЭЭРЭ

ЛОНДОН. Тегеранай радиогой дамжуулгануудһаа үндэһэлэн, гадаадын информационно агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, ирак-иранай фронт дээрэ Иранай сэрэгүүд добтолжо захалба. Радиогоор дамжуулагдаһан сэрэгэй коммюнике дотор заагдаһанай ёһоор, Иранай хүсэнүүд Амар хотоһоо зүүлжээ Ирагай хилые нэбтэрэн орожо, 40 километртэ гүнзэгырэн дабшаһан байна.

БАГДАД. Ирагай сэрэгэй ахамад командованиин коммюнике Багдадай радиогоор дамжуулагдаба. Тэрээн дотор мэдээсэгдэһэнэй ёһоор февралиин 6-най һүни фронтын урда хубидахи Аш-Шиб гэдэг районтохи Ирагай арминн бэхилэлгэнүүдтэ Иранай сэрэгүүд добтолһон байгаа. Ирагай сэрэгүүд дайсанай добтолгые зогсообо.

НРК. Советскэ Союз кампучи нүхэдтөө Кампонгчам провинцида каучугай плантацинуудые һэргээхэдэнь туһа хүргэнэ. Хэдэн мянган гектар газар ашаглалгада ороо, каучук буйлуулан үйлэдбэрилхэ фабрика Чуп городто хүдэлжэ эхилээ.

Орёо эрхэ байдалда совет техникэ (зураг дээрэ) һайнаар хүдэлнэ. Чупдахи полпотовцуудай һандаргаһан фабрикын автопарк шэнэ совет техникээр һэлгэгдээ.

ТАСС-ай фотохронико.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-21, корректорская — 2-33-61, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография ... ственного комитета Бурятс... делам издательств полигра... ной торговли
Н-01321. Заказ № 34.